

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wałbrzychu
w 2021 roku**

Wałbrzych, marzec 2022 r.

Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 poz. 2268 z późn. zm.) przedstawia sprawozdanie ukazujące działania realizowane na przestrzeni 2021 roku.

Przedmiotem działalności Ośrodka jest głównie wykonywanie zadań własnych i zleconych z zakresu pomocy społecznej określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz innych ustaw. W 2021 roku kontynuowano realizację szerokiego spektrum działań ukierunkowanych na zmianę wizerunku pomocy społecznej oraz na promowanie i realizowanie projektów stanowiących odpowiedź na potrzeby mieszkańców.

Podobnie jak w latach poprzednich, również w ubiegłym roku zachodziło wiele zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju, rzutujących na zadania służb pomocy społecznej. Istotne znaczenie miała w kontekście realizowania ustawowych zadań przez Ośrodek ogłoszona w dniu 20 marca 2020r. pandemia COVID-19, która spowodowała szereg zmian w funkcjonowaniu służb pomocy społecznej.

Wszystkie zadania realizowane były w sposób ciągły z ograniczaniem tam gdzie była taka możliwość bezpośredniego kontaktu z osobami wymagającymi wsparcia. Wprowadzenie reżimów sanitarnych i procedur bezpieczeństwa, konieczność podejmowania niestandardowych działań zmierzających do docierania z nowymi formami pomocy do szerokiej grupy osób potrzebujących, wdrożone zmiany organizacji pracy oraz świadczenia usług przez pracowników Ośrodka to wyzwania, z którymi niewątpliwie mierzone się w 2021 roku. Szczególnie uwzględniano potrzeby osób będących w trudnej sytuacji, w tym potrzeby seniorów. Podjęto szereg innowacyjnych działań:

- Przystąpiono do udziału w programie Ministerstwa Rodziny i polityki Społecznej pn. „Wspieraj Seniora”, który jest odpowiedzią na potrzeby osób w wieku 70 lat i więcej w zakresie ochrony przed zarażeniem COVID-19. W ramach programu kontynuowano akcje #Przyjaciele z Wałbrzycha, „Pomoc zakupowa” oraz „Pies w koronie”, które polegały na zaangażowaniu wolontariuszy z Wałbrzycha do pomocy m.in. w postaci zrobienia zakupów niezbędnych produktów dla seniorów, pomocy w kontaktach z lekarzem, zakupów dla osób pozostających w kwarantannie, pomocy w wyprowadzaniu psów osób, które ze względu na zarażenie koronawirusem potrzebowały wsparcia w tym zakresie.
- Uruchomiono specjalną infolinię dotyczącą udzielenia informacji osobom, które potrzebują pomocy, zwłaszcza ludziom starszym, samotnym i niepełnosprawnym czynną od poniedziałku do niedzieli w godz. 7:30 do 19:00.
- Realizowano zadanie pn. „Transport osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi Sars – CoV-2”, w tym osób niepełnosprawnych. Od 15 stycznia uruchomiono infolinię działającą od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 do 15:00 na którą mogą dzwonić wszystkie osoby chcące skorzystać z możliwości transportu na szczepienie do jednego z punktów na terenie miasta.
- Wszyscy pracownicy zaangażowali się w pomoc w umawianiu szczepień dla osób w wieku ponad 70 lat oraz niepełnosprawnym, zwłaszcza tym, którzy nie mają dostępu do telefonu oraz internetu.

- Od 16 marca uruchomiono specjalną infolinię dla mieszkańców Wałbrzycha czynną od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 15.00 w celu zapisania się na szczepienie. Linię obsługują pracownicy MOPS, od 12 kwietnia uruchomiono dodatkowe stanowisko linii.
- Zapewniono środki ochrony osobistej w tym stały dostęp do maseczek ochronnych, rękawiczek jednorazowych, środków dezynfekujących. Dostosowano stanowiska w Biurach Obsługi Klienta do bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni do obsługi mieszkańców miasta. Dołożono wszelkich starań, aby sprostać wyzwaniom związanym z koniecznością sprawnej obsługi świadczeniobiorców. W celu ograniczenia bezpośredniego kontaktu przy przyznawaniu pomocy finansowej oraz pozafinansowej wdrożono możliwość korzystania z narzędzi informatycznych pozwalających mieszkańcom Wałbrzycha na bezpieczny sposób załatwiania spraw. Pracę poszczególnych pracowników zorganizowano z wykorzystaniem formuły pracy zdalnej oraz komunikacji online, zgodnie z wytycznymi służb sanitarnych.

Misją Ośrodka jest efektywne i skuteczne wspieranie mieszkańców miasta Wałbrzycha. Na bazie wieloletnich doświadczeń w realizacji zadań spoczywających na Ośrodku w 2021 roku kładziono szczególny nacisk na zapewnienie możliwie najwyższej jakości świadczonych usług, podnoszenie kompetencji kadry oraz oferowanie mieszkańcom miasta form wsparcia stanowiących odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby. Mimo ograniczeń i zagrożeń epidemiologicznych pracownicy Ośrodka realizowali swoje zadania prowadząc pracę z osobami i rodzinami, angażując się we wspieranie społeczności lokalnej, modyfikując ofertę wsparcia do potrzeb odbiorców.

Podobnie jak w latach poprzednich Ośrodek skutecznie pozyskiwał środki zewnętrzne. Taka strategia pozwala znacząco uzupełnić ofertę własną Miasta Wałbrzycha i wzbogacić funkcjonujące na terenie miasta systemy wsparcia mieszkańców.

Na podstawie wymienionej ustawy, podstawową dziedziną działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest pomoc społeczna. W 2021 roku realizowano również zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, świadczeń wychowawczych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, dopłaty do czynszów w ramach programu „Mieszkanie na start”, pomocy materialnej dla wałbrzyskich uczniów, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych oraz potwierdzaniem prawa do świadczeń opieki zdrowotnej dla osób, którzy nie posiadają ubezpieczenia zdrowotnego, współrealizuje również projekty adresowane do osób wykluczonych społecznie, korzystających z pomocy społecznej, finansowane z środków Unii Europejskiej przy wsparciu gminy.

Ponadto Ośrodek realizował zadania opisane w odrębnych sprawozdaniach, w zakresie: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, wspierania rodziny, a także, jako powiatowe centrum pomocy rodzinie, z zakresu pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni wydają skierowania do odbioru żywności w ramach programu operacyjnego „Pomoc żywnościowa” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebujących, której dystrybutorem jest Zarząd Okręgowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. W 2021 roku ośrodek realizował trzy projekty finansowane lub współfinansowane z środków Unii Europejskiej.

Z analizy podstawowych zjawisk występujących w działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2021 roku wynika, że liczba osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej pozostała w niewielkim stopniu zmniejszyla się w stosunku do roku

2020. Pomimo, że liczba osób pobierających świadczenia nieznacznie spadła, liczba osób objętych pracą socjalną pozostała na takim samym poziomie. Główną przyczyną konieczności udzielenia intensywnego wsparcia w ramach prowadzonej pracy socjalnej jest nadal znaczna liczba osób starszych i samotnych wymagających wsparcia pracowników socjalnych zwłaszcza w okresie pandemii. Złożona sytuacja społeczna, pandemia oraz izolacja postawiła wymagania systemowi pomocy społecznej. Społeczeństwo przeżywa różnorakie trudności, z którymi muszą zmierzyć się pracownicy służb społecznych. Pomoc społeczna w tej sytuacji zajmuje strategiczne miejsce. Jej celem jest umożliwienie osobom oraz rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby oraz możliwości. W tym trudnym społecznie czasie bardzo istotna jest praca socjalna ukierunkowana m. in. na działania profilaktyczne oraz interwencyjne. Pojawiające się trudności i potrzeby mieszkańców Wałbrzycha wywołały konieczność zmiany w zakresie wykorzystania metod i narzędzi pracy socjalnej. W 2021 roku praca pracowników socjalnych koncentrowała się w dużej mierze na kontakcie zdalnym, telefonicznym lub online. Było to związane z nową organizacją pracy z klientami. Taka forma realizacji zadań jest bardziej wymagająca, opiera się głównie na kompetencjach komunikacyjnych pracowników oraz wymaga poświęcenia odpowiedniego wymiaru czasu. Praca socjalna w obliczu kryzysu postawiła wymagania merytoryczne i organizacyjne. Pracownicy podejmowali działania, które musiały odpowiadać na potrzeby klientów diagnozowane w obecnej sytuacji.

Nastąpił spadek liczby osób pobierających świadczenia rodzinne, natomiast kwota wypłacanych świadczeń wzrosła. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest wprowadzenie do ustawy o świadczeniach rodzinnych tzw. zasady „złotówka za złotówkę” przez co osoby, które dotychczas nie kwalifikowały się do pomocy, bo przekraczały kryterium dochodowe, obecnie otrzymują świadczenie w pomniejszonej wysokości. Kolejnym powodem jest wprowadzenie świadczenia wychowawczego, tzw. 500+. Liczba odbiorców tego świadczenia pozostała na podobnym poziomie jak w ubiegłym roku. W 2021r. została zmieniona ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, która przenosi od 1 stycznia 2022r. obsługę świadczenia wychowawczego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z tym 2021 rok był ostatnim, w którym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w całości realizował wypłatę świadczenia wychowawczego. W 2022r. świadczenie będzie wypłacane wyłącznie do maja. Po 31 maja 2022 roku będą wypłacane wyłącznie świadczenia zaległe, np. po ustaleniu prawa do świadczeń przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki, w przypadku rodzin dla których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. W wyniku zmiany przepisów od 1 lipca 2021 roku jednorazowe świadczenie dobry start, tzw. 300+, które można otrzymać jednorazowo w roku szkolnym na zakup podręczników, zeszytów i akcesoriów szkolnych dla uczniów przyznaje i wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a nie jak do tej pory MOPS.

Od 1 stycznia 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca również nowe świadczenie rodzinne - świadczenie rodzicielskie w wysokości 1000 zł miesięcznie dla kobiet, które urodziły dziecko, a nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego. W 2021 roku Ośrodek wypłacił 14 jednorazowych świadczeń w wysokości 4 tys. zł na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” dla rodzin, w których urodziło się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W ubiegłym roku odnotowano niestety znaczący wzrost liczby rodzin, w których urodziło się ciężko chore dziecko. Wzrosła liczba rodzin korzystających ze

świadczeń alimentacyjnych, jednakże kwota wypłacanych świadczeń jest niższa niż w poprzednich latach. Jest to spowodowane tym, że po zwiększeniu kryterium dochodowego do kwoty 900 zł na osobę w rodzinie i wprowadzeniu zasady „złotówka za złotówkę”, więcej rodzin otrzymuje świadczenia pomniejszone o kwotę przekroczenia kryterium dochodowego.

Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizując ustawę o pomocy społecznej wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Przydzielany rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględniane na miarę celów i możliwości Ośrodka.

W 2021 roku wydatki na zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu wyniosły ogółem 187.112.105,31 zł w tym:

1. Zadania zlecone Gminie finansowane z budżetu państwa		126.214.569,55
85195	Pozostała działalność – refundacja kosztów wydania przez gminy decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni	17.065,00
85215	Dodatki mieszkaniowe – wypłata dodatków energetycznych	45.413,29
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej – wynagrodzenie opiekunów prawnych	204.055,33
85228	Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze	107.558,86
85501	Świadczenia wychowawcze – Rodzina 500+	83.844.486,67
85502	Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia Społecznego	41.299.833,62
85502	Świadczenie „Za życiem”	61.856,00
85503	Karta Dużej Rodziny	2.405,00
85504	Program „Dobry Start”	1.240,00
85513	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	630.655,78

2. Zadania zlecone powiatowi finansowane z budżetu państwa		3.441.093,83
85156	Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego – składki opłacane za dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo wychowawczych na terenie Gminy Wałbrzych	14.787,00
85508	Dodatki wychowawcze wraz z kosztami obsługi dla rodzin zastępczych	2.686.032,00
85510	Dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego	740.274,83

3. Zadania różne finansowane z budżetu gminy		30.374,90
85504	Program – „Asystent rodziny 2021”	28.400,00
85215	Dopłaty do czynszu z Funduszu Covid	1.974,90

4. Zadania własne powiatowe na podstawie porozumień		35.737,70
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – środki na częściowe pokrycie kosztów utrzymania mieszkań chronionych dla wychowanków pochodzących z innych powiatów	35.737,70

5. Zadania własne gminy dofinansowane z budżetu państwa		13.916.210,40
85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	554.171,58
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki okresowe	2.614.793,25
85216	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki stałe	6.304.797,80
85219	Ośrodki pomocy społecznej	2.033.881,75
85220	Ośrodki wsparcia	3.796,37
85230	Pozostała działalność – pomoc państwa w zakresie dożywiania	1.552.840,05
85415	Pomoc materialna dla uczniów	851.929,60

6. Zadania finansowane z budżetu gminy		33.901.308,38
85153	Zwalczanie narkomanii	89.252,63
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	1.104.937,37
85195	Pozostała działalność – koszty wydania przez gminę decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni	36.484,67
85202	Domy pomocy społecznej	9.256.590,44
85203	Ośrodki wsparcia	1.741.277,39
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	64.903,66
85214	Zasiłki celowe, okresowe, opłaty za pogrzeby, wynagrodzenie kuratora	818.714,84
85215	Dodatki mieszkaniowe	3.773.314,05
85219	Ośrodki pomocy społecznej	7.405.991,52
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	551.174,98
85228	Usługi opiekuńcze	3.335.042,70
85230	Wkład własny w programie „Posiłek w szkole i w domu”	1.039.244,70
85295	Prace społecznie użyteczne	48.106,80
85295	Pomoc uchodźcom	39.700,00
85295	Pozostała działalność - przeciwdziałanie COVID (Wsparcie Seniora, Art.48b)	164.105,00
85415	Stypendia i zasiłki szkolne	212.982,40
85503	Karta Dużej Rodziny	9.784,66
85504	Asystent Rodziny; Placówka Wsparcia Dziennego	1.449.779,23
85508	Rodziny zastępcze	2.494.454,22
85510	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	252.875,16
85595	Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus	12.591,96

7. Zadania finansowane z budżetu powiatu		9.393.775,78
85203	Ośrodki wsparcia	143.823,39
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	1.146.972,43

85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	139.390,68
85504	Rodziny wspierające	430,00
85508	Rodziny Zastępcze i wynagrodzenie koordynatorów rodziny	7.386.749,20
85510	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	576.410,08

8. Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego		179.034,77
85295	Projekt „Centrum Integracji Społecznej...chcę być, czyli...”	36.568,43
85214	Projekt „Centrum Integracji Społecznej...chcę być, czyli...” – zasiłki celowe – wkład własny	8.400,00
85295	Projekt „Nie emigruję - tu żyję”	21.577,02
85214	Projekt „Nie emigruję - tu żyję” – zasiłki celowe – wkład własny	20.000,00
85295	Projekt „Nie emigruję – tu pracuję”	75.189,32
85214	Projekt „Nie emigruję – tu pracuję” - zasiłki celowe – wkład własny	17.300,00

Świadczenia finansowe z pomocy społecznej

Udział środków własnych gminy w stosunku do środków z budżetu państwa w okresie ostatnich pięciu lat na świadczenia z pomocy społecznej przedstawiono w tabeli i na wykresie (zasiłki, usługi opiekuńcze, DPS).

Wydatki na świadczenia z pomocy społecznej	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Środki własne gminy	11 803 876	11 092 212	12 121 906	11 967 996	14 241 825
Środki z budżetu państwa (dofinansowanie zadań własnych)	14 156 639	11 894 751	11 400 559	11 261 909	10 472 431
Razem	25 960 515	22 986 963	23 522 465	23 229 905	24 714 256

Wszystkie świadczenia finansowe są zadaniami własnymi gminy, jednak część zadań jest nadal dofinansowywana z budżetu państwa w tym: zasiłki stałe i okresowe w całości, a pomoc na realizację Rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w 60%.

Z powyższych danych wynika, że w 2021 r. środki własne gminy przeznaczone na zadania z pomocy społecznej były wyższe niż dotacje z budżetu państwa. Powodem jest spadek liczby osób korzystających z Programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz zasiłków stałych, które finansowane są z budżetu państwa. Wydatki na zadania własne gminy zwiększyły się w stosunku do 2020 roku i jest to spowodowane zwiększeniem wydatków na usługi opiekuńcze oraz domy pomocy społecznej w 2021 roku.

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielanie osobom i rodzinom wsparcia, umożliwiającego przezwyciężenie tych trudności. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej.

Zasiłki stałe finansowane z budżetu państwa w łącznej kwocie 6 304 798 zł zostały wypłacone 1264 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, w tym w większości osobom samotnym – 973 osób. Świadczenie wypłacono 291 osobom, które pozostawały w rodzinie, łączna liczba osób w tych rodzinach wyniosła 669. Jest to kolejny spadek w stosunku do poprzedniego roku o 100 osób. Zasiłki przyznawane były w ustawowej wysokości wynikającej z różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła w 2021 roku 415,66 zł i pozostała na takim samym poziomie w stosunku do roku ubiegłego.

Składki zdrowotne – w ramach zadania zgłaszano do ubezpieczenia i opłacano składki zdrowotne za osoby nie mające uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego z innych źródeł, a pobierających zasiłek stały. Opłacano składki za 1151 osób na sumę 554 172 zł.

Zasiłki okresowe finansowane z budżetu państwa w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem, przyznano 1707 osobom na kwotę 2 614 793 zł. Łączna kwota zasiłków okresowych w porównaniu do poprzedniego roku wzrosła. Średnia wysokość zasiłku przyznanego na jedną osobę wyniosła 127,65 zł i nieznacznie wzrosła w stosunku do ubiegłego roku. Zasiłki okresowe przyznawane były głównie z powodu niepełnosprawności, bezrobocia oraz długotrwałej i ciężkiej choroby. Na uwagę zasługuje systematycznie zmniejszanie się liczby osób korzystających z zasiłków okresowych z powodu bezrobocia. W roku 2021 przyznano je 413 osobom i w stosunku do ubiegłego roku odnotowano spadek o 74 osoby. Zdecydowaną większość świadczeniobiorców zasiłku stanowiły osoby posiadające umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności oraz długotrwale chore – łącznie to 890 osób.

Zasiłki celowe finansowane z budżetu gminy przyznawano jedynie na zaspokojenie podstawowych potrzeb tzn. dofinansowanie do kosztów ogrzewania mieszkania i zakupu leków przy długotrwałej chorobie lub niepełnosprawności. Tylko w szczególnie uzasadnionych okolicznościach udzielano pomocy na inne niezbędne potrzeby, w szczególności:

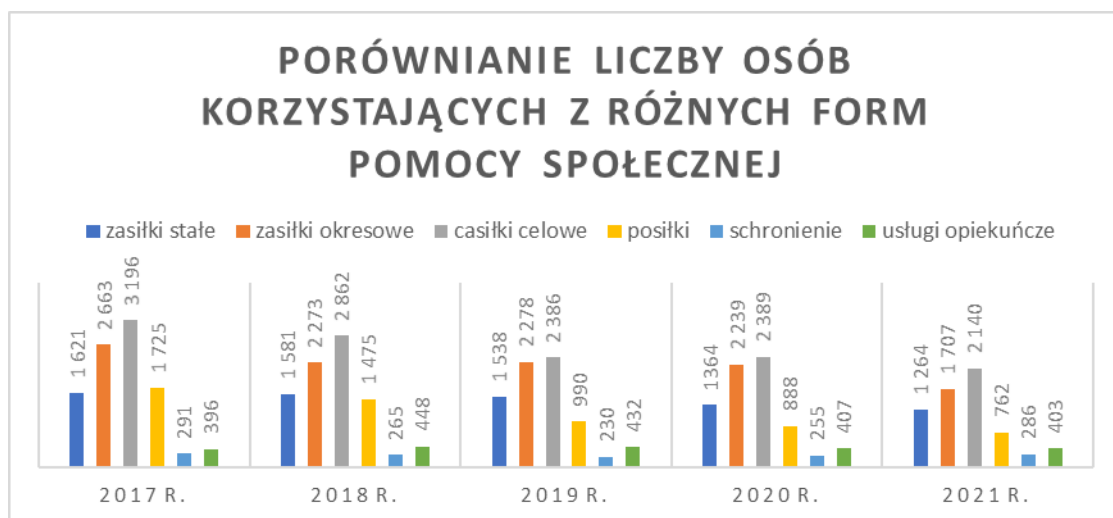
- osobom starszym, samotnym lub posiadającym rodzinę, która nie może pomóc,
- niepełnosprawnym ze stwierdzonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi,
- rodzinom niepełnym z małoletnimi dziećmi do 3 roku życia,
- rodzinom wielodzietnym (3 i więcej dzieci w wieku szkolnym).

Zasiłki celowe przyznano w 2021 r. na kwotę 384 799 zł na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, w tym m.in.:

- 652 rodzinom dofinansowano koszty ogrzewania mieszkania na kwotę, wysokość dofinansowania wynosiła 400 zł na jedno gospodarstwo domowe,
- 319 osobom dofinansowano koszty zakupu leków,
- 108 rodzinom udzielono pomocy na inne niezbędne potrzeby np. zakup łóżek dla dzieci, pościeli itp.

Specjalne zasiłki celowe finansowane z budżetu gminy przyznawane są osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w sytuacjach występowania: niepełnosprawności, długotrwałej choroby, starości. Specjalne zasiłki przyznano w sytuacji, gdy dochód w niewielkim stopniu przekraczał kryterium dochodowe w pomocy społecznej, a stałe wydatki powodowały faktyczny spadek dochodu i nie pozwalały na zaspokojenie podstawowych potrzeb np. zakupu opału, leków itp. Pomoc przyznano mniejszej ilości osób w stosunku do ubiegłego roku tj. 389 osobom w 310 rodzinach na kwotę 139 899 zł. Jest to spadek o kwotę 79 203 zł w stosunku do roku ubiegłego. Z analizy tego zjawiska wynika, że spadła liczba osób, których dochody nieznacznie przekraczają kryterium dochodowe w pomocy społecznej.

Pogrzeby - sprawiono 70 osobom na łączną kwotę 207 768 zł, wśród nich było 14 osób bezdomnych.

Z powyższych danych wynika, że od kilku lat ustabilizowała się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, nieznacznie spadła liczba osób otrzymujących zasiłki stałe. Natomiast liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w formie zasiłków okresowych oraz celowych kolejny rok zmniejszyła się, na co m.in. wpływ miało podejmowanie działań zmierzających do podjęcia oraz kontynuowania zatrudnienia, konsekwentne przestrzeganie zasady odmowy bądź wstrzymania wypłaty świadczeń z pomocy społecznej osobom marnującym otrzymywane świadczenia, osobom odmawiającym współpracy z pracownikiem socjalnym, osobom nie realizującym kontraktów socjalnych.

Nieznacznie spadła również ilość zasiłków celowych na zakup żywności oraz posiłków, która wiązała się ze spadkiem ilości osób zainteresowanych otrzymywaniem świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Niewielki wzrost kwoty zasiłków okresowych wynikał z niższych dochodów osób ubiegających się o przyznanie tej formy pomocy.

Wysokość środków wypłacanych na usługi opiekuńcze pozostała na podobnym poziomie jak w 2020r. Spowodowane to było mimo wzrostu kosztu jednej godziny świadczonych usług opiekuńczych w głównej mierze niewielkim spadkiem ilości osób korzystających z tej formy pomocy.

Program wieloletni "Posiłek w szkole i w domu".

Uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku ustanowiony został wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023”. Program polega na dofinansowywaniu gmin udzielających pomocy mieszkańcom na dożywianie. Do pomocy kwalifikują się osoby, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z przyjętym programem, ze środków przekazanych gminom udziela się wsparcia, w szczególności:

1. dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
2. uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnej,
3. osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, wymienionym w art. 7 w/w ustawy, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

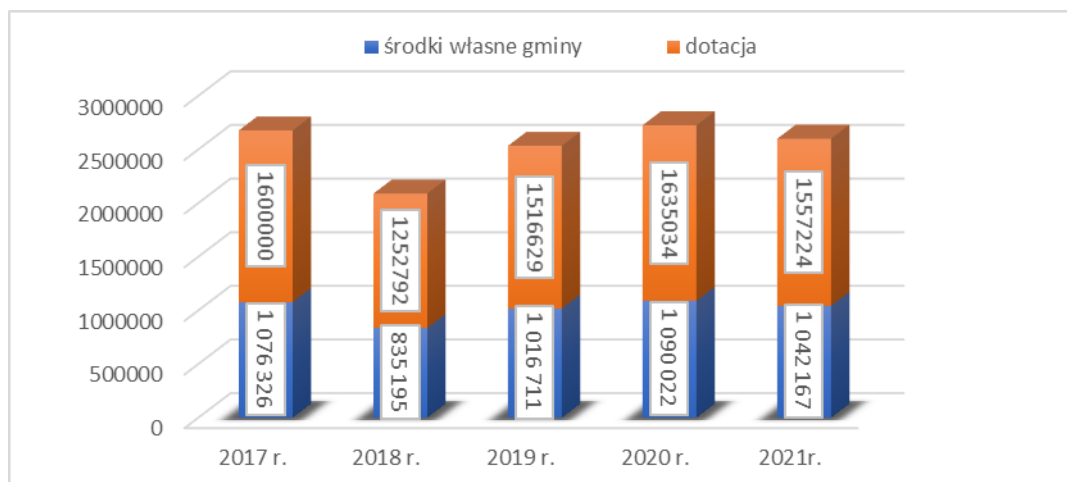
W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń lub dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku, przy czym liczba dzieci i uczniów nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym. W roku 2021 roku z tej formy pomocy skorzystało 9 dzieci.

W ślad za przyjętym przez Radę Ministrów Programem, Rada Miejska Wałbrzycha Uchwałami Nr II/16/18 oraz Nr II/17/18 z dnia 13 grudnia 2018 r. przyjęła uchwały w sprawie podwyższenia kwot kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 oraz ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w tym zakresie.

W roku 2021 objęto programem ogółem 4572 osób tj. o 815 osób mniej w stosunku do 2020 roku oraz wydatkowano kwotę 2 592 085 tj. o 139856 zł mniej w stosunku do ubiegłego roku. Jak kształtowały się wydatki w poszczególnych formach w rozbiciu na źródła finansowania oraz formę pomocy przedstawiono w poniższej tabeli.

Wydatki na dożywianie w 2021 r.	Zasiłki	Posiłki		Razem
		Decyzja	Bez decyzji	
Środki własne gminy	626 590	412 655	2 922	1 042 167
Budżet państwa	938 625	614 215	4 384	1 557 224
Dowóz posiłków	-----	-----	31 262	31 262
Razem	1 565 215	1 026 870	38 568 zł	2 630 653

Porównanie udziału środków własnych gminy i środków budżetu państwa w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia wykres, z którego wynika, że w stosunku do roku 2021 nieznacznie zmniejszył się udział środków własnych gminy w realizacji Programu.

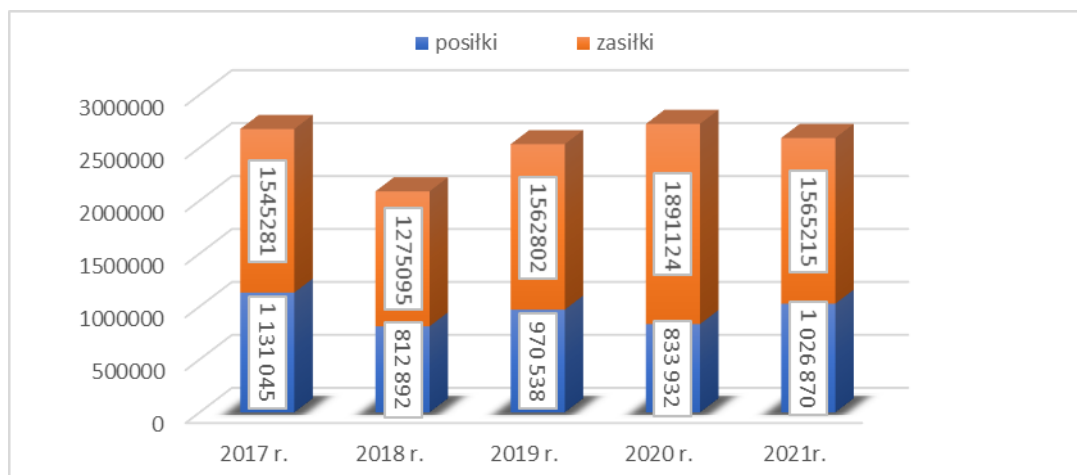

Posiłki opłacono dla 762 osób, na łączną kwotę 1 026 870,06 zł (412 654,82 zł ze środków własnych gminy oraz 614 215,24 zł z dotacji), w tym dla 384 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej oraz uczniów szkół podstawowych. Ilość dzieci objętych tą formą wsparcia spadła w stosunku do ubiegłego roku ze względu na COVID-19 i wprowadzoną w związku z pandemią nauką zdalną. Zamieniano wówczas posiłek na zasiłek celowy na zakup żywności. Zgodnie z wymienionym Programem na wniosek dyrektorów szkół i przedszkoli, żywione mogły być wszystkie dzieci potrzebujące pomocy, bez wydawania decyzji administracyjnych, zgodnie z przepisami liczba tych dzieci nie może przekroczyć 20 % ogólnej liczby żywionych dzieci. W roku 2021 objęto taką pomocą 9 uczniów z 6 placówek na łączną kwotę 7 305,96 zł.

Wydawanie gorących posiłków zorganizowane było w 21 szkołach podstawowych, dofinansowywano również dożywianie w 22 przedszkolach, 3 żłobkach i 6 placówkach poza Wałbrzychem. Osoby dorosłe żywione były w 5 placówkach na terenie miasta w dzielnicach: Podgórze przy ul. Niepodległości 149, Starym Zdroju przy ul. Armii Krajowej 27, Białym Kamieniu przy ul. Andersa 121, Piaskowej Górze przy ul. Kusocińskiego 25 oraz Szczawienku przy ul. Ogrodowej 2a.

Zasiłki na dofinansowanie do kosztów zakupu żywności z programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” otrzymało 1922 świadczeniobiorców, osób w rodzinach było 3810. Wysokość zasiłku ustalono na kwotę 60 zł. Łącznie wydatkowano kwotę 1 565 214,69 zł (626 589,88 zł ze środków własnych oraz 938 624,81 zł z dotacji). Pomoc przyznawana jest jedynie osobom współpracującym z pracownikiem socjalnym natomiast, jeśli członek rodziny nie współpracował np. nie wywiązywał się z realizacji kontraktu socjalnego lub marnotrawił przyznane środki, pomoc na tę osobę nie była przyznawana. Liczba osób korzystających z dożywiania w 2021 roku zmalała.

Poniższy wykres obrazuje zmniejszenie się wydatkowanych kwot na zasiłki przeznaczone na dofinansowanie do kosztów zakupu żywności w ramach Rządowego Wieloletniego Programu „Posiłek w szkole i w domu” w związku ze zmniejszeniem się liczby osób ubiegających się o taką formę pomocy przy jednocześnie pozostawieniu niezmięnionej kwoty świadczenia, oraz zwiększenie kwoty wydatkowanej na posiłki w związku ze zwiększeniem kosztu zakupu posiłku, pomimo zmniejszenia się liczby osób z niego korzystających.

Pomoc wynikająca z artykułu 48b ustawy o pomocy społecznej udzielana była w szczególności gdy osoby starsze, samotne, niepełnosprawne i objęte obowiązkową kwarantanną domową w związku z pandemią COVID-19, nie były w stanie własnym staraniem zapewnić sobie gorącego posiłku lub produktów żywnościowych. Pomoc ta przysługiwała bez względu na kryterium dochodowe. Ośrodek udzielił w 2021 roku niezbędnej pomocy, polegającej na dowozie ciepłych posiłków 250 osobom, ilość dostarczonych posiłków wyniosła 1421. Środki własne Gminy wyniosły 31.262 zł. W stosunku do roku 2020 ilość osób pozostała na tym samym poziomie, zmniejszyła się natomiast ilość dostarczonych posiłków.

Charakterystyka sytuacji osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Osoby te muszą spełniać jednocześnie dwie przesłanki wymienione w ustawie, tj.:

- dochód osoby/rodziny jest nieprzekraczający kryterium dochodowe, określone w ustawie o pomocy społecznej,
- występuje co najmniej jedna z dysfunkcji zaburzających funkcjonowanie rodziny.

Od 1 października 2018 roku zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej maksymalna wysokość dochodu uprawniająca do bezwrotnych świadczeń z pomocy społecznej wynosi:

- dla osoby samotnie gospodarującej – maksymalnie 701 zł,
- dla osoby w rodzinie – maksymalnie 528 zł.

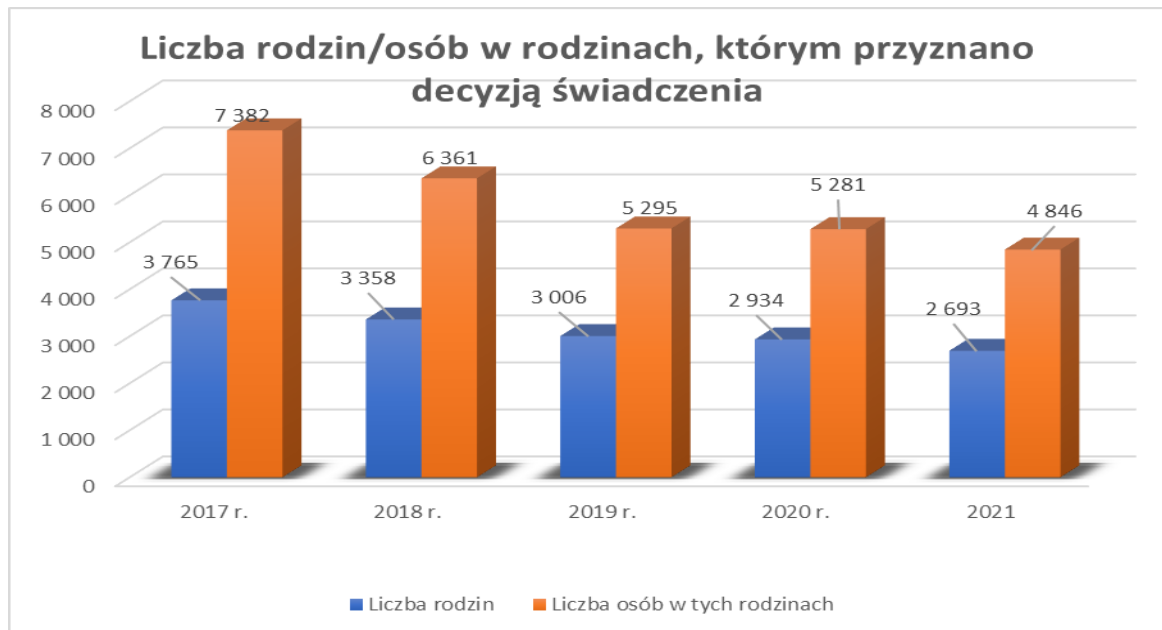
Konieczność wsparcia rodzin w ramach systemu pomocy społecznej wynikać może z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej i ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, alkoholizmu, narkomani, trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznana pomoc na zasadach zwrotu części lub całości przyznanego świadczenia lub pomoc w formie zasiłku celowego specjalnego.

Celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielenie osobom i rodzinom wsparcia umożliwiającego przezwycięzenie tych trudności. Rodzaj, forma i rozmiary świadczenia powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej.

Ogółem ze wszystkich form pomocy społecznej zarówno finansowej jak i niefinansowej oraz pracy socjalnej w roku 2021 skorzystało w Wałbrzychu 7540 osób z 3907 rodzin. W ramach zadań własnych i zleconych w formie świadczeń pieniężnych przyznano decyzją łącznie 3182 osobom z 2693 rodzin. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła 4846 i nieznacznie spadła w stosunku do roku poprzedniego.

Praca socjalna

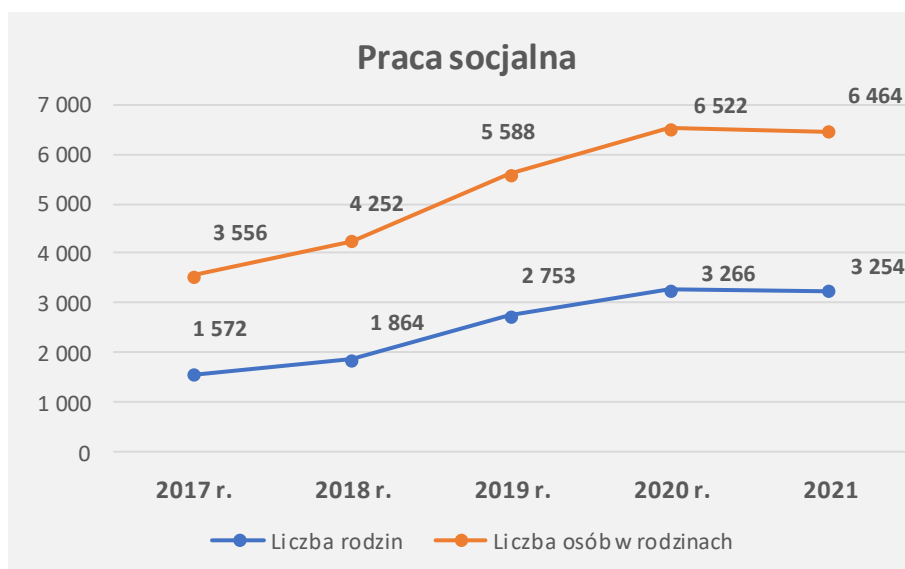
Skuteczne pomaganie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, pozostającym w trudnych sytuacjach życiowych, wymaga indywidualnego podejścia, które wykorzystuje metody adekwatne do zdiagnozowanego problemu.

Jedną z form pomagania jest praca socjalna, którą należy rozumieć jako zespół umiejętnie powiązanych ze sobą i zaplanowanych działań prowadzonych przez wykształconych pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną. Służyć ma rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup samopomocy. Praca socjalna to działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Zadaniem pomocy społecznej jest także podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie i niwelowanie skutków marginalizacji społecznej osób oraz rodzin i jest świadczona bez względu na dochód, nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy, prowadzona przez pracowników socjalnych w Zespołach Pracy Socjalnej oraz Centrum Wsparcia Socjalnego.

W tym trudnym społecznie czasie jakim jest pandemia COVID-19 bardzo istotna jest praca socjalna mająca na celu m. in. działania profilaktyczne oraz interwencyjne. Pojawiające się trudności i potrzeby mieszkańców Wałbrzycha wywołały konieczność zmiany w zakresie wykorzystania metod i narzędzi pracy socjalnej. W 2021 roku praca pracowników socjalnych koncentrowała się w dużej mierze na kontakcie zdalnym, telefonicznym lub online. Było to związane z nową organizacją pracy z klientami. Taka forma realizacji zadań była bardziej wymagająca, opierała się głównie na kompetencjach komunikacyjnych pracowników oraz wymagała poświęcenia odpowiedniego wymiaru czasu. Praca socjalna w obliczu kryzysu postawiła wymagania merytoryczne i organizacyjne. Pracownicy socjalni podejmowali działania, które musiały odpowiadać na potrzeby klientów diagnozowane w obecnej sytuacji. Pandemia oraz izolacja wprost wpisały się w definicję sytuacji kryzysowej. Przed

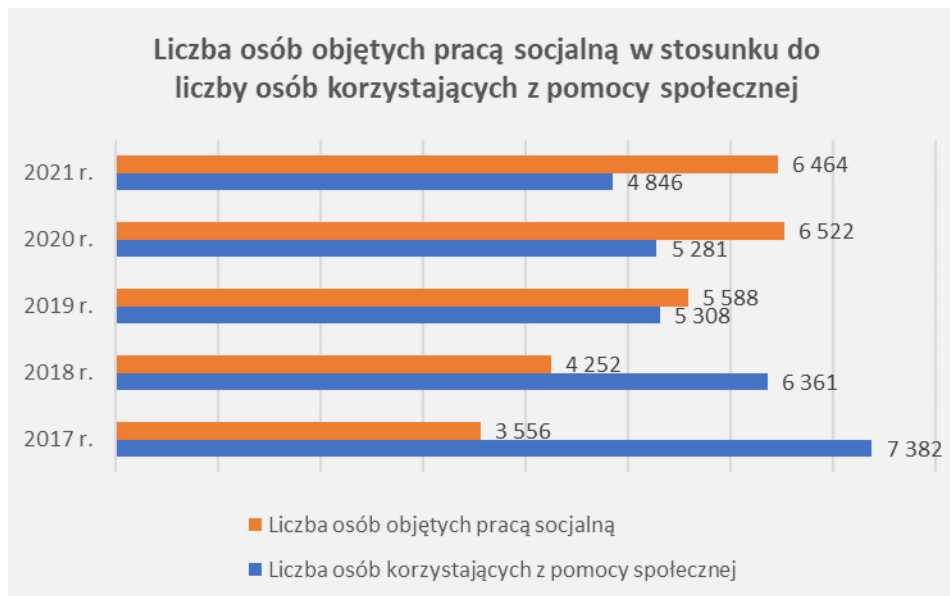
pracownikami socjalnymi postawiono potrzebę bieżącej realizacji zadań w warunkach „specjalnych”. Pracownicy rozeznając sytuację konkretnych osób udzielali im pomocy emocjonalnej, materialnej, informacyjnej oraz wskazywali możliwości działania.

W 2021 roku liczba osób i rodzin wymagających wsparcia w formie pracy socjalnej ze względu na problemy związane m. in.: z uzależnieniami, przemocą, zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością oraz długotrwałą i ciężką chorobą itp. pozostała na tym samym poziomie w stosunku do roku ubiegłego. Poniższy wykres obrazuje coroczny wzrost liczby rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną w stosunku do lat 2017-2019. Prowadzenie pracy socjalnej, w zależności od złożoności problemów występującego u osoby lub w rodzinie wymaga od pracowników socjalnych kompleksowego ich rozwiązywania i pochłania zdecydowanie więcej czasu niż rozpatrywanie wniosków o udzielenie wyłącznie pomocy finansowej. Poniżej przedstawiono liczbę rodzin i liczbę osób w tych rodzinach, w których prowadzona jest praca socjalna. Zaznaczyć należy, że w 1214 rodzinach udzielono pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej.

Kolejny wykres ukazuje stosunek liczby osób objętych pomocą w formie świadczeń przyznanych decyzją administracyjną w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem, bez względu na ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania do liczby osób, u których prowadzona jest praca socjalna. Zaznaczyć należy, że jeżeli nawet jedna osoba w rodzinie korzysta z pomocy społecznej to praca socjalna prowadzona jest ze wszystkimi członkami rodziny. Widoczna jest wyraźna tendencja wzrostowy w tym zakresie. W 2017 roku pracą socjalną objętych było 3 556 osób, które stanowiły 48% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. W 2021 roku proporcje uległy znacznej zmianie tj. 6 464 osoby były objęte pracą socjalną, natomiast spośród nich 4 846 korzystało z pomocy w formie świadczeń przyznanych decyzją administracyjną bez względu na rodzaj świadczenia. Z powyższego wynika, że 25 % osób korzysta z pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej, są to osoby, których dochody przekraczają kryteria dochodowe wynikające z ustawy o pomocy społecznej

oraz nie korzystają również z żadnej z form pomocy przyznawanej na drodze decyzji administracyjnej.

Organizowanie społeczności lokalnej

System pomocy społecznej znajduje się wciąż w procesie zmiany. Model, w którym pomoc społeczna koncentruje się głównie na finansowym wsparciu osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej nie dawał zadowalających rezultatów. Aby pomoc mogła być skuteczna musi aktywizować mieszkańców, zachęcać ich do tego, by nauczyli się brać swoje sprawy w swoje ręce. Powinno się równolegle prowadzić działania aktywizujące i usamodzielniające, pomagające osobom wykluczonym na nowo włączyć się do życia społecznego. Temu właśnie ma służyć organizowanie społeczności lokalnej.

Zespoły Pracy Socjalnej w 2021 roku podejmowały szereg działań z zakresu wspierania osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pobudzających społeczną aktywność, w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów.

W dniu 24 kwietnia 2021r. we wszystkich dzielnicach Wałbrzycha włączono się w czwartą edycję akcji pod hasłem „Czysty Zielony Wałbrzych”. Przybyli liczni mieszkańcy w porozumieniu z pracownikami socjalnymi, organizacjami pozarządowymi, lokalnymi stowarzyszeniami oraz pracownikami innych instytucji zebrali kilkaset worków śmieci ze skwerów, chodników, poboczy, lasów i parków miejskich. W wyznaczonych miejscach sadzono drzewa i rośliny. Inicjatywa cieszyła się ogromnym zainteresowaniem, wałbrzysianie w różnym wieku sprząтали swoją najbliższą okolicę. W poszczególnych dzielnicach pracownicy socjalni organizowali warsztaty ekologiczne przybliżające uczestnikom nie tylko pojęcie ekologii, ale przede wszystkim szeroko rozumiane zagadnienia związane z ochroną środowiska. Przeprowadzali warsztaty dla najmłodszych mieszkańców miasta mające charakter ćwiczeń angażujących każdego młodego uczestnika do poznawania fascynującego

świata roślin oraz korzyści wynikających z segregacji śmieci. Wspólne wyjście z domu po to, by pozbierać zalegające w parkach i pobliskich skwerach plastikowe i szklane butelki i inne śmieci, to dla młodego pokolenia świetna lekcja ekologii. Wspólne sprzątnięcie świata, zwłaszcza tego nam najbliższego, czyli okolic naszych domów, to okazja do integracji społeczności lokalnej.

Inicjatywa ta miała na celu uczenie dorosłych i dzieci poszanowania środowiska, promowania niewyrzucania śmieci w miejscach niedozwolonych, selektywnej zbiórki odpadów i uświadamiania ludziom, że to od ich działań zależy, czy degradacja środowiska będzie postępować, czy nie.

Zespół Pracy Socjalnej nr 1

W dniu 5.05.2021 r. w dzielnicy Stary Zdrój pracownicy socjalni przy współpracy pracowni artystycznej UL-KA zorganizowali warsztaty krawieckie dla mieszkańców dzielnicy. Działania miały na celu zmotywowanie osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo do nauki szycia na maszynie. Podczas warsztatów uczestnicy szyli torby na zakupy, którym nadali nazwę „Szmaciaki na ziemniaki”. Kierowani zasadą Zero Waste do ich stworzenia wykorzystali stare poszwy i zasłony. Zajęcia miały charakter rozwojowy, cieszyły się dużym zainteresowaniem, a ich uczestnicy deklarowali chęć udziału w kolejnych warsztatach. W dniu 25.05.2021 r. zorganizowano dla dzieci z dzielnicy zajęcia plastyczne, które odbyły się w świetlicy Rady Wspólnoty Samorządowej. Działania miały na celu wzmocnienie więzi rodzinnych oraz podkreślenie znaczenia Dnia Matki. Celem była również integracja dzieci, którym w wykonywaniu prac pomagali pracownicy socjalni. W tym samym dniu ponownie we współpracy z pracownią artystyczną UL – KA zorganizowano kolejne warsztaty krawieckie. Tym razem uczestniczki działały w szczytnym celu, szyły maskotki – koty, którymi najmłodszy zostali obdarowani podczas pikniku z okazji Dnia Dziecka. Działania miały na celu doskonalenie nabytych we wcześniejszych warsztatach umiejętności. W dniu 1.06.2021 r. na placu zabaw przy Hotelu „Sudety” przy wsparciu Rady Samorządowej Stary Zdrój zorganizowano obchody Dnia Dziecka. Najmłodszy mieszkańcy Starego Zdroju oraz ich rodzice brali udział w zabawach sportowych, muzycznych oraz plastycznych. Zaplanowano na ten dzień wiele atrakcji m. in. puszczanie baniek mydlanych, malowanie twarzy, wplatanie warkoczyków oraz dla najmłodszych mieszkańców dzielnicy naukę tańca zumba.

W sierpniu 2021 r. w filii biblioteki „Pod Atlantami” przy ul. Armii Krajowej 45 odbyły się zajęcia dla dzieci z dzielnicy Stary Zdrój. W dniu 13 sierpnia 2021 r. miało miejsce spotkanie pod hasłem „Z bajką za pan brat” - tego dnia dzieci z dużym zainteresowaniem słuchały czytanych przez pracowników socjalnych baśni i wykonały rysunki o tematyce bajkowej. Pracownicy biblioteki przygotowali dla uczestników słuchowiska bajkowe zagadki oraz łamigłówki. Działania te miały na celu rozbudzanie wśród najmłodszych mieszkańców dzielnicy zainteresowań czytelniczych, chęci korzystania z biblioteki, wyzwalanie kreatywności, wyobraźni, twórczego myślenia podczas aktywnego słuchania tekstów literackich. Natomiast w dniu 27 sierpnia 2021 r. uczestnicy zajęć w bibliotece uwieczniali swoje wspomnienia z wakacji własnoręcznie wykonując ekologiczne zakładki do książek ze skrawków tektury oraz wełny. Wykorzystując produkty ponownie, dzieci podarowały im w ten sposób nowe życie, ucząc się przy tym zasad ekologii. Działania pod hasłem „Wspomnienia z wakacji – eko gadżet” cieszyły się zainteresowaniem najmłodszych mieszkańców dzielnicy Stary Zdrój.

W dniu 25.09.2021r. pracownicy socjalni wspólnie ze Stowarzyszeniem „Przyjazny Stary Zdrój” zorganizowali działania z okazji „Dnia Pieczonego Ziemniaka”. Mieszkańcy dzielnicy przygotowali potrawy z ziemniaków oraz przepisy na ich samodzielne przygotowanie. Uczestnicy wymieniali się doświadczeniami kulinarnymi, piekli kiełbaski na ognisku oraz aktywnie uczestniczyli w zabawach przy muzyce.

W dniu 3.11.2021r. odbyło się spotkanie organizacyjne w Parafii Rzymskokatolickiej Zmartwychwstania Pańskiego w Wałbrzychu przy ul. Guglielmo Marconiego 2, w którym udział wzięli pracownicy socjalni, proboszcz Parafii, dzielnicowy Komisariatu Policji II, dzielnicowy Straży Miejskiej, pracownik Publicznej Biblioteki pod Atlantami filia nr 3 Stary Zdrój, przedstawiciele stowarzyszenia „Przyjazny Stary Zdrój”, przedstawiciel Biura Obsługi Klienta Miejskiego Zarządu Budynków Stary Zdrój oraz liczni mieszkańcy dzielnicy Stary Zdrój. Przedstawiciele instytucji działających na rzecz mieszkańców dzielnicy omówili wspólny plan działań na rzecz rozwoju i integracji społeczności lokalnej oraz możliwości współpracy w organizacji inicjatyw. W ramach organizowania społeczności lokalnej w dniu 9.11.2021 r. na terenie Parafii Rzymskokatolickiej Zmartwychwstania Pańskiego w Wałbrzychu przy ul. Guglielmo Marconiego 2 odbyło spotkanie seniorów oraz osób samotnych mieszkających w dzielnicy Stary Zdrój. Spotkanie to miało charakter organizacyjny, a jego celem było rozpoznanie potrzeb uczestników. W dniu 16.11.2021 r. odbyło się pierwsze z cyklicznych spotkań, którego tematem była „Jesień życia według Jana Pawła II”. Proboszcz Parafii zinterpretował list Jana Pawła II do osób starszych. Po przeprowadzonej katechezie uczestnicy spotkania przy słodkim poczęstunku omawiali problemy osób starszych i wspólnie poszukiwali możliwości ich rozwiązania, dzielili się również swoimi doświadczeniami.

W dniu 26.11.2021 r. w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej odbyły się działania pn. „Gdzie są skrzaty?”. Pracownicy socjalni do wspólnych działań zaprosili seniorów z dzielnicy Stary Zdrój, beneficjentów projektu „Nie emigruję - tu pracuję” oraz proboszcza Kościoła Rzymskokatolickiego pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Wałbrzychu. Nasi goście wykazali się ogromnym zacięciem artystycznym i zdolnościami manualnymi - własnoręcznie wykonali przepiękne i niepowtarzalne świąteczne skrzaty, które w ramach upominków z okazji Świętego Mikołaja podarowane zostaną dzieciom z najuboższych rodzin dzielnicy.

W dniu 22.12.2021 r. pracownicy socjalni wspólnie ze Stowarzyszeniem „Przyjazny Stary Zdrój” oraz Parafią Rzymskokatolicką Zmartwychwstania Pańskiego zorganizowali kolację Wigilijną dla osób samotnych i starszych z dzielnicy Stary Zdrój. Przy wspólnie przygotowanym wigilijnym stole panowała ciepła i radosna atmosfera. Słuchano świątecznych pasteralek i odśpiewano kilka kolęd pod przewodnictwem księdza Pawła Rajzera. Przygotowany został również poczęstunek dla mieszkańców Integracyjnego Domu dla Bezdomnych.

W dniu 23.06.2021 r. pracownicy socjalni dzielnicy Podzamcze przy współpracy ze Specjalistyczną Przychodnią Zdrowia – Walenty i Regina Śliwa zorganizowali działania pn. „Blżej Seniora”. Kampania miała charakter informacyjno-edukacyjny. Skierowana była do mieszkańców dzielnicy ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych, jak również osób z ich otoczenia. Celem powyższych działań jest podniesienie świadomości mieszkańców Podzamcza w zakresie szeroko rozumianej oferty pomocowej świadczonej przez MOPS w Wałbrzychu. Podczas trwania działań rozdano blisko 100 ulotek informacyjnych. Kampania spotkała się z dużym zainteresowaniem mieszkańców, którzy w tym dniu korzystali z usług Przychodni.

Zespół Pracy Socjalnej nr 2

W dniu 1.06.2021 r. zostały zorganizowane przez w dzielnicy Sobięcin obchody święta Dnia Dziecka, w którym udział wzięły dzieci oraz ich rodzice. Współorganizatorem była Biblioteka Publiczno – Powiatowa Filia nr 5, odbyły się zajęcia plastyczne dla dzieci, układanie klocków przestrzennych, rysowanie, a także malowanie twarzy. W trakcie spotkania zorganizowano zabawy ruchowe, w których zarówno małe i większe dzieci chętnie brały udział.

Zgodnie z tradycją w ramach akcji „Sprzątanie Świata” w dniu 17.09.2021 r. wraz z mieszkańcami uporządkowano teren w obrębie dzielnic Sobięcin, Rusinowa oraz Biały Kamień. Takie inicjatywy to zawsze cenna i wartościowa lekcja dla dzieci, które obserwując działania dorosłych, uczą się jak dbać o środowisko naturalne oraz kształtować poczucie odpowiedzialności za nasze otoczenie.

W dniu 2.10.2021 r. odbył się Piknik Rodzinny w dzielnicy Sobięcin, którego współorganizatorem było Regionalne Centrum Inicjatyw Pozarządowych w ramach projektu „Nie emigruję - tu pracuję” współfinansowanego przez Unię Europejską. W ramach działań przygotowano zajęcia plastyczne pt. „Żywy obraz jesieni” oraz konkurs na piosenkę lub wiersz, związany z tematyką jesienną. Działania miały na celu rozwijanie kompetencji społecznych oraz nawiązywania współpracy lokalnej.

W okresie od 7.10.2021 r. do 16.12.2021 r. w Bibliotece Publiczno – Powiatowej Filia nr 5 przy ul. 1-go Maja 149 zostały przeprowadzone przez pracowników MOPS zajęcia warsztatowe pn. „Szkoła dla rodziców”. Zajęcia miały na celu przygotowanie rodziców do budowania zdrowych i konstruktywnych relacji z własnymi dziećmi, rozwój umiejętności wychowawczych, jak również integrację społeczności lokalnej. Warsztaty były realizowane w ramach 10 spotkań, każde z nich dotyczyło konkretnego tematu, dzięki któremu uczestnicy nabierali pewności w swoich działaniach wychowawczych.

W dniu 4.11.2021 r. w dzielnicy Biały Kamień odbyło się spotkanie profilaktyczno – edukacyjne z mieszkańcami pn. „Bezpieczny Senior”. Spotkanie zorganizowano przy współpracy z Biblioteką pod Atlantami, w siedzibie filii nr 6. Osobą prowadzącą zajęcia był funkcjonariusz policji z Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu. Celem spotkania było przeciwdziałanie oszustwom tzw. metodami na „policjanta” i „wnuczka” oraz kradzieżom dokonywanym przez internet. Zostały przedstawione sposoby rozpoznawania i zapobiegania wykorzystywania osób starszych w tego rodzaju przestępstwach.

Zespół Pracy Socjalnej nr 3

Na przełomie marca i kwietnia 2021 roku odbył się konkurs plastyczny „Moje miasto – miastem EKO”. Konkurs miał charakter zdalny i skierowany był do rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz korzystających z pomocy MOPS. Dzieci z tych rodzin miały za zadanie stworzyć techniką dowolną pracę plastyczną związaną z ograniczeniem artykułów plastikowych oraz z pięknymi miejscami znajdującymi się w Wałbrzychu. Na konkurs wpłynęło wiele prac, z których najciekawsze zostały nagrodzone.

W dniach 13.08.2021 r. oraz 16.08.2021 r. zorganizowano działania skierowane do seniorów. W ich ramach odbyły się spacer po Parku Sobieskiego, które każdorazowo rozpoczynała krótka rozgrzewka na przyrządach gimnastycznych, dostosowana do wieku i możliwości uczestników. Spacer alejkami parku, dotarcie do schroniska Harcówka, krótki odpoczynek i opowieści o okolicy przewodnika przyciągnęły uwagę licznych obecnych. Podczas kolejnego spaceru udano się w kierunku dawnego stadionu „Górnik”, gdzie

uczestnicy podzielili się wspomnieniami związanymi z tym miejscem. Zorganizowane spacery pozwoliły zintegrować sporą liczbę seniorów, którzy wyrazili potrzebę cyklicznego spotykania się i wspólnego spędzania czasu.

Wraz z mieszkańcami Nowego Miasta w dniu 17.09.2021 r. w ramach akcji "Myślę, więc nie śmieję" posprzątało teren wokół stadionu w dzielnicy Nowe Miasto. Akcji towarzyszył uśmiech, bezdeszczowa pogoda i entuzjazm wszystkich uczestników do czynnego działania.

We współpracy z Filią Biblioteki „Pod Atlantami”- z oddziałami dziecięcymi w październiku 2021 r. zapoczątkowano cotygodniową, cykliczną akcją spotkań wspólnie z seniorami z dzielnicy Nowego Miasta. Uczestnicy samodzielnie opracowali formułę spotkań, podczas których wykonywali prace manualne, związane wybraną przez siebie tematyką, organizowali imprezy okolicznościowe, kontynuowali spacer, wycieczki i wspólne spotkania. Dużym powodzeniem cieszyło się majsterkowanie oraz wspólne oglądanie filmów. Ponadto zorganizowane zostało spotkanie ze specjalistami, którzy opowiadali o profilaktyce uzależnień oraz o przemocy. Spotkania będą cyklicznie kontynuowane.

W ramach organizowania społeczności lokalnej w dniu 30.11.2021 r. przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 4 w Wałbrzychu poprowadzono zajęcia związane z zabawami z okazji "Andrzejek". W zabawach brały udział dzieci w wieku 5 - 6 lat, ich rodzice, nauczyciele oraz okoliczni mieszkańcy. Przedstawiono genezę obchodów andrzejkowych oraz zaproponowano różne gry i zabawy. Dzieci chętnie brały udział w popularnym laniu wosku przez dziurkę od klucza, wędrówce butów, rzucie orzechem do naczynia, losowaniem kartek z wróżbami. Przeprowadzone działania miały na celu przekazanie tradycji oraz zaznajomienie z obrzędami i zwyczajami związanymi z tym popularnym świętem.

W dniu 22.05.2021 r. zorganizowano warsztaty dla dzieci i młodzieży na terenie Ogródka Jordanowskiego w dzielnicy Piaskowa Góra. Celem działań była wspólna integracja międzypokoleniowa i lokalna pomiędzy mieszkańcami dzielnicy. Pracownicy socjalni wraz z pracownikami Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury oraz mieszkańcy wspólnie z dziećmi uczestniczyli w zabawach animacyjnych i konkursach rysunkowych. Ponadto każdy miał możliwość wypowiedzieć się i wypełnić ankietę dotyczącą wydarzeń i zajęć kulturowych, w których chętnie brałyby udział. Tak powstała oferta kulturowa dla dzieci i młodzieży na rok 2022.

Pracownicy socjalni ZPS 3 oraz Działu Profilaktyki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu wraz z pracownikami Biblioteki i Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury w dniu 17.06.2021r. uczestniczyli w kolejnych działaniach zorganizowanych w ramach Projektu " Dom Kultury + Inicjatywy lokalne 2021". Wspólny czas spędzono na czytaniu bajek i zabawach sprawnościowych. Odbył się konkurs na temat zjawisk patologicznych występujących w ówczesnym świecie. Dzieci wykazały się ogromną wiedzą w tematach przemocy, zażywania środków psychoaktywnych oraz zagrożeń w sieci internetowej.

W dniu 24.06.2021 r. odbyło się kolejne spotkanie mieszkańców dzielnicy Piaskowa Góra z pracownikami MOPS, Biblioteki oraz Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury. Celem spotkania było wykonanie kartki lub pamiątnika, w którym dzieci będą zapisywały swoje wspomnienia i przygody z wakacji. Wykorzystano nie tylko kartki papieru, ale także figurki, wstążki i cekiny przez co prace były kolorowe i różnorodne. Podczas zajęć towarzyszyła dzieciom muzyka, puszczano ulubione bańki.

W dniu 28.06.2021 r. zorganizowano wspólne wyjście do Doliny Różaneczników w Książańskim Parku Krajobrazowym. Głównym celem działań była integracja społeczności lokalnej dzielnicy Piaskowa Góra oraz poznanie zasobów swojej okolicy. Towarzyszącym

tematem było również poznanie fauny i flory okolic Książa oraz podjęcie działań ekologicznych, w tym usunięcia śmieci z Doliny Różaneczników. We wspólnym działaniu brały udział, oprócz mieszkańców, dzieci ze świetlicy środowiskowej ZPWD. Trasa objęła 8 następujących przystanków tematycznych, w tym ostatnim przystankiem było miejsce na wypoczynek, gdzie po skończonym spacerze edukacyjnym rozpaliliśmy ognisko i za sprawą sponsorów zorganizowaliśmy poczęstunek dla uczestników w formie pieczonych kiełbasek i słodkich bułeczek. Za wsparcie serdecznie dziękujemy właścicielom Cukierni Państwu Świerczyńskim oraz firmie Gobarto S.A. Centrum Dystrybucyjne Wałbrzych.

W dniu 27.08.2021 r. odbyły się działania środowiskowe dla rodzin z dziećmi z dzielnic Piaskowa Góra i Nowe Miasto pod nazwą "Pożegnanie wakacji". Działanie miało na celu integrację rodzin oraz zajęcia edukacyjne podnoszące świadomość ekologiczną i poznanie cennych pod względem przyrodniczym i historycznym miejsc naszego regionu. W związku z tym jako miejsce działań wybrano ścieżkę przyrodniczo - edukacyjną "Jeziorko Daisy". Zajęcia tematyczne poprowadzone będą przez pracowników Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych Oddziału Wałbrzych, którzy zapewnią nam wsparcie merytoryczne. Uczestnicy mieli okazję poznać krótką historię miejscowości i okolic – terenu Książańskiego Parku Krajobrazowego - Rezerwat Jeziorko Daisy. Zapoznali się z zasadami zachowania w rezerwacie przyrody oraz historią i przyrodą jeziorka.

W dniu 29.09.2021 r. w Zespole Szkolno- Przedszkolnym nr 7 w Wałbrzychu odbyły się obchody Ogólnopolskiego Dnia Głośnego Czytania. Jest to dzień urodzin Janiny Porazińskiej, która jest patronką tego święta. Celem głośnego czytania jest propagowanie czytelnictwa wśród dzieci i ukazanie im sposobu spędzania wolnego czasu. Z uwagi na to, że motywem przewodnim tegorocznych obchodów był motyw zwierząt w literaturze dziecięcej uczniowie klas 0-III przynieśli ze sobą swoje ulubione pluszaki. Przeczytano fragmenty książek "Sposób na Elfa" oraz "Cukierku Ty łobuzie".

Zespół Pracy Socjalnej nr 4

Pracownicy ZPS 4 zimowo wkroczyli w rok 2021 i ogłosili w dniu 26.02.2021 r. dla najmłodszych mieszkańców Wałbrzycha konkurs plastyczny pod nazwą „Zima w mieście”. Celem konkursu było rozbudzenie inwencji twórczej dzieci, kreatywności, wyrażenia wrażliwości artystycznej, wykazanie się aktywnością twórczą. Wzmocnienie wiary we własne możliwości, a także wspaniałą pomysł na spędzenie czasu wolnego. Otrzymano wiele ciekawych prac, wyróżnienie trzech było ogromnym wyzwaniem.

W dniu 24.03.2021 r. zainicjowano piękne zajęczkowe działanie pn. „Wielka Moc”, które miało na celu zniwelowanie poczucia osamotnienia w okresie świątecznym, zapobieganie wykluczeniu osób starszych, aktywizacja seniorów oraz dzieci i młodzieży. Pozyskiwanie nowych osób do wolontariatu na rzecz seniorów oraz zacieśnianie więzi międzypokoleniowej. W działanie zaangażowały się dzieci z Przedszkola „Pod Grzybkiem” oraz Harcerze z Hufca Ziemi Wałbrzyskiej. Wykonali dla seniorów z rejonu Podgórze oraz podopiecznych Dziennego Domu Pomocy „Senior Plus” kartki okolicznościowe. Harcerze z pracownikami socjalnymi przygotowali stroiki wykonane z papieru przez wolontariuszkę panią Danutę Hęcińską. Pracownicy socjalni rozwieźli piękne stroiki wraz z karteczkami świątecznymi dla podopiecznych.

Kolejną inicjatywą była pomoc zwierzętom z wałbrzyskiego Schroniska. Wiosenny spacer z psami w dniu 28.05.2021 r. pod nazwą „Inicjatywa na cztery łapy” w swojej idei miał uczyć wrażliwości, odpowiedzialności, sprawić radość i dać nadzieję, że kolejne pokolenia będą dbać o zwierzęta. Pracownicy ZPS 4 wraz z mieszkańcami Śródmieścia i Podgórze zorganizowali pomoc na rzecz schroniska dla zwierząt przy ul. Łokietka. Mieszkańcy zaangażowali się w zbiórkę karmy dla psów i kotów, żwirku, poduszek, zabawek na rzecz podopiecznych schroniska. Zorganizowano wspólne wyjście na wiosenny spacer z psami. W trakcie spaceru przeprowadzono wraz z pracownikami schroniska warsztaty dotyczące właściwego żywienia i higieny zwierząt, dbania o istoty żywe. Prowadzono rozmowy z dziećmi dotyczące odpowiedzialności i opieki nad zwierzętami. Wymieniano się doświadczeniami związanymi z obecnością zwierząt w rodzinie oraz obowiązkami jakie spadają na właścicieli, omówiono prawa zwierząt.

Zorganizowano również zbiórkę potrzebnych rzeczy dla zwierząt pod nazwą „Podaj łapę”. Pracownikom udało się zebrać karmę i niezbędne produkty dla zwierząt. Wszystkie dary zostały przekazane Fundacji Na pomoc Zwierzętom z Boguszowa Gorc. Nasza inicjatywa wsparła najbardziej potrzebujących. Celem działania było aktywizowanie i zaangażowanie zarówno dorosłych jak i dzieci do wspólnego działania na rzecz zwierząt. Uwrażliwienie i uświadomienie odpowiedzialności jaka spoczywa na obecnych i przyszłych właścicielach zwierząt. Akcja ma charakter pomocowy i cykliczny.

Dzięki zaangażowaniu pracowników socjalnych zwrócono uwagę w środowisku lokalnym na osamotnienie i potrzeby osób starszych. Wcześniejsze spotkania, działania min.: „Wielka Moc” zaowocowały dalszą współpracą międzypokoleniową.

Olbrzymim sukcesem pracowników socjalnych była ich determinacja w dążeniu do zachęcenia środowiska lokalnego do wychodzenia ze swoimi inicjatywami i tak też się zadziało. Okazją do tego był Dzień Dziecka w dniu 1.06.2021 r. Pensjonariusze Dziennego Domu Pomocy Senior Plus udali się z rewizytą do przedszkolaków z upieczonymi przez siebie babeczkami. Przedszkolne podwórko udekorowano kolorowymi balonami i kwiatami. Wszystkie grupy przedszkolne przygotowały występ wokalnno-taneczny. Wspólnie śpiewano piosenki. Na koniec był poczęstunek, a przedszkolaki w podziękowaniu przekazali seniorom własnoręcznie wykonane kwiaty z bibuły. Tym razem to pracownicy MOPS zostali zaproszeni jako goście i jako ci, którzy wskazali ścieżkę do zacieśniania więzi wielopokoleniowych.

Pracownicy socjalni ZPS 4 w 2021 r. zaangażowali w ramach akcji „Zakręcanie się na pomagania” mieszkańców do zbiórki nakrętek, które zostały przekazane na rzecz Wałbrzyskiego Hospicjum. Zbieranie nakrętek pomaga chronić środowisko naturalne. Plastikowe nakrętki przerabiane są w procesie recyklingu z granulatu, z którego min. powstają doniczki, wiaderka itp. Zbierając nakrętki pomagamy nie tylko przyrodzie, ale także potrzebującym.

W dniu 16.07.2021 r. na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, odbyło się działanie pod nazwą "Twórczo przeciw bierności" z udziałem malarza pana Jana Walkowiaka. W spotkaniu uczestniczyły osoby narażone na wykluczenie społeczne tj. osoby niepełnosprawne, samotne. Zawitały do nas również samotne matki z dziećmi. Działanie miało na celu m.in. aktywizację społeczności lokalnej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, rozwijanie pasji, rozbudzanie twórczej aktywności, nawiązywanie nowych znajomości oraz integrację międzypokoleniową. Dzieci były szczególnie zainteresowane

rysowaniem węglem, przedstawianych przez pana Walkowiaka rysunków. Staraty się kopiować różne przedmioty na kartę papieru.

W dniu 23.09.2021 r. odbył się marsz nordic walking pod nazwą „Kondycja seniora w czasie pandemii”. Celem tej inicjatywy było utworzenie grupy seniorów uprawiających tę dyscyplinę. Wspólne spacerowanie na świeżym powietrzu są w czasie pandemii świetną alternatywą dla zamkniętych miejsc spotkań towarzyskich czy samotnego przebywania w domu. W pierwszym spacerze towarzyszył pan Marek Henczka z Wałbrzyskiej Grupy Biegowej, który prócz fachowych porad dotyczących prawidłowej techniki chodzenia z kijkami, podzielił się z uczestnikami wiedzą na temat Książańskiego Parku Krajobrazowego. Bogaty w piękne widoki spacer został zakończony ogniskiem. Uczestnikom marszu przybliżono ideę wolontariatu i działalność wolontariuszy na terenie Wałbrzycha. Zachęcono do wymiany pomysłów na działania wolontariackie na rzecz innych seniorów. Zakup kijków umożliwiły środki pozyskane z Mini Grantów na Inicjatywy Wolontariackie Korpusu Solidarności.

W dniu 15.12.2021 r. na terenie siedziby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej odbyły się zajęcia plastyczne, na które zaproszono „Sekcję rękodzieła”, mającą swoją siedzibę na terenie Centrum Kultury w Mieroszowie. Licznie przybyli goście w miłej, świątecznej atmosferze zainteresowali mieszkańców swoimi pracami, wykonanymi różnymi technikami. Celem zajęć był rozwój zdolności manualnych, pobudzanie wyobraźni oraz kreatywności poprzez naukę różnych technik rękodzielniczych i plastyczno-technicznych przez mieszkańców dzielnicy Śródmieście, Glinika Nowego, Podgórze oraz pracowników socjalnych zaangażowanych w powyższe przedsięwzięcie.

Uczestnicy zapoznali się z techniką ozdabiania styropianowych bombek, wykonali kartki okolicznościowe różnymi technikami oraz stworzyli ozdoby świąteczne. Każdy uczestnik miał możliwość zabrać swoje prace do domu bądź ozdobić nimi choinkę.

Pracownicy socjalni są łącznikami pokoleń ...

Kontrakty socjalne

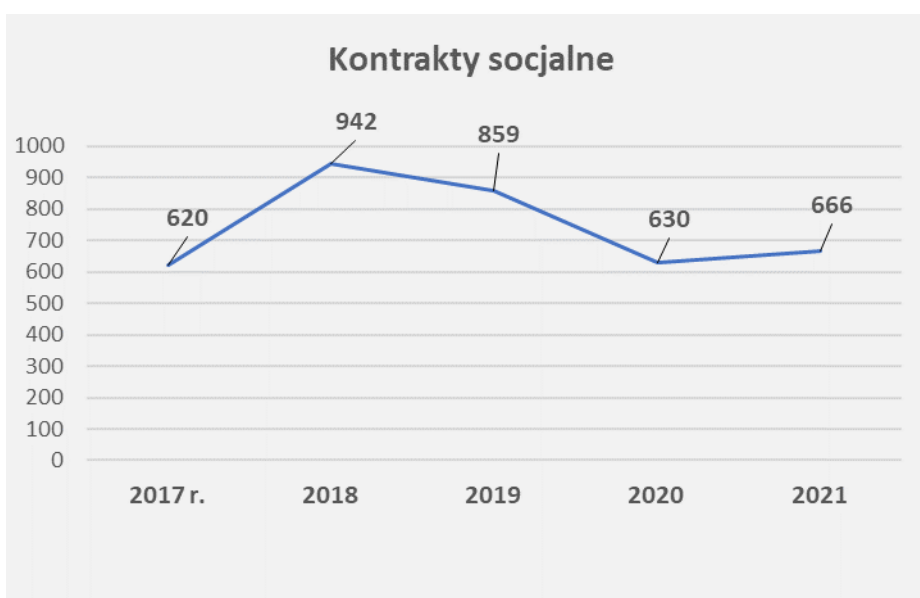
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu podejmuje wiele działań aktywizujących klientów pomocy społecznej do podejmowania starań w kierunku usamodzielnienia życiowego. Jedną z form aktywizacji jest praca socjalna z zastosowaniem kontraktu socjalnego.

Kontrakt socjalny jest zindywidualizowaną, pisemną umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym, a osobą ubiegającą się o pomoc. Określa uprawnienia i zobowiązania obu stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny i powinien uwzględniać indywidualne potrzeby i predyspozycje klienta. Kontrakt socjalny jest jednym z głównych narzędzi aktywizacji klientów pomocy społecznej. Umożliwia uaktywnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz marginalizacją, co w dalszej perspektywie ułatwia im uniezależnienie się od wsparcia z pomocy społecznej.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy świadczeń, uchylecia decyzji o ich przyznaniu lub wstrzymania świadczeń z pomocy społecznej.

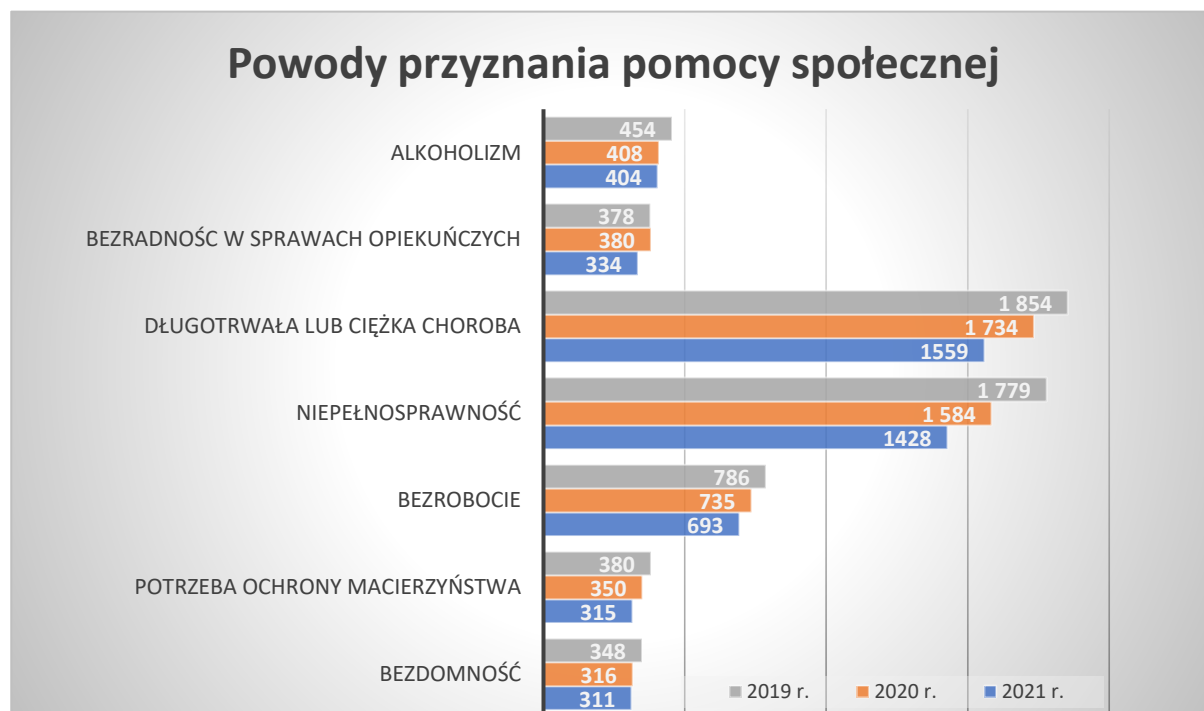
Pracownicy socjalni w związku z ryzykiem wynikającym pandemii oraz zmianą przepisów, zgodnie z którymi w okresie jej trwania mają możliwość ustalania sytuacji klientów na podstawie rozmów telefonicznych, otrzymanych dokumentów i oświadczeń lub pozyskania informacji od innych podmiotów ograniczyli bezpośredni kontakt z osobami ubiegającymi się o przyznanie świadczeń. Z tego powodu ilość prowadzonych kontraktów socjalnych w 2021 roku była tylko nieznacznie wyższa w stosunku do 2020 roku i zdecydowanie niższa w stosunku do lat ubiegłych.

Poniższy wykres pokazuje liczbę realizowanych kontraktów socjalnych w latach 2017-2021.

Ustawa o pomocy społecznej wyszczególnia 16 powodów będących podstawą udzielenia wsparcia. Dominujące powody korzystania z pomocy MOPS w 2021 roku przedstawiono poniżej. Należy jednakże zaznaczyć, że niejednokrotnie powody te współlistnieją przy jednym dominującym lub są jego konsekwencją.

Jak wynika z przedstawionego wykresu najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji życiowej klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej poza ubóstwem jest długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność, dopiero na kolejnym, trzecim miejscu znalazło się bezrobocie, które przez wiele lat dominowało wśród głównych powodów korzystania z pomocy społecznej. Istotne miejsce w strukturze powodów udzielanej pomocy, podobnie jak w latach ubiegłych, nadal zajmują alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez MOPS jest długotrwała i ciężka choroba. Pomoc z tego tytułu otrzymało 1 559 rodzin liczących 2 413 osób.

Drugim problemem pod względem częstotliwości występowania jest niepełnosprawność, która stała się przesłanką do korzystania z pomocy przez 1 428 rodzin liczących 2 187 osób.

Na trzecim miejscu odnotowano problem bezrobocia, który dotyka 693 rodziny, które liczą 1 623 osoby.

Na kolejnych miejscach notuje się problem alkoholizmu, który dotyczył 404 rodzin, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 334 rodzinach, potrzeby ochrony macierzyństwa w 315 rodzinach i 311 osób bezdomnych.

Dzięki współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu i podpisaniu Porozumienia w zakresie dostępu do programu SEPI, pracownicy Ośrodka oraz Działu Dodatków Mieszkaniowych, Działu Świadczeń Rodzinnych mają dostęp do danych osób zarejestrowanych w PUP, co pozwala na uniknięcie występowania o udostępnienie danych osobowych, a także domagania się od klientów Ośrodka zaświadczeń. Znacznie usprawniono w ten sposób diagnozowanie problemów osób bezrobotnych oraz formy udzielanej im pomocy.

W 2021 r. nadal zrealizowano porozumienie zawarte z Powiatowym Urzędem Pracy w sprawie organizowania i finansowania prac społecznie użytecznych. Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w realizacji programu będących jednocześnie osobami korzystającymi ze świadczeń MOPS wynosiła 66. W pracach społecznie użytecznych uczestniczyło 26 podmiotów w tym 20 placówek oświatowych. Zadanie w kwocie 27 285,32 zł. w całości sfinansowane zostało ze środków własnych Gminy.

W lipcu 2018 roku zawarto porozumienie z PUP precyzujące zasady wzajemnej współpracy w zakresie podejmowania działań wzmacniających aktywność zawodową osób bezrobotnych, które są jednocześnie klientami Powiatowego Urzędu Pracy i korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W lutym 2019 roku do porozumienia przystąpił Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy we Wrocławiu. Niewątpliwym efektem współpracy było podjęcie zatrudnienia przez 236 osób korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej.

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w poszczególnych dzielnicach Wałbrzycha w 2021 roku

Dzielnica	Liczba mieszkańców	Liczba rodzin korzystających z pomocy	Liczba osób korzystających z pomocy	Procentowy udział liczby korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców
Stary Zdrój	6 800	438	853	12,54%
Sobięcin	4 907	225	387	7,89%
Nowe Miasto	8 564	302	557	6,50%
Podgórze	7201	262	499	6,93%
Rusinowa	2343	92	124	5,29%
Poniatów	1 968	46	100	5,08%
Szczawienko	3 969	178	252	6,35%
Śródmieście	12 781	423	858	6,71%
Biały Kamień	12 278	351	588	4,79%
Piaskowa Góra	16 524	240	419	2,54%
Podzamcze	18 949	136	209	1,10%
Razem	96 284	2 693	4 846	5,03%

Z powyższego porównania liczby korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców wynika znaczne zróżnicowanie niedostatku w poszczególnych dzielnicach miasta. W niektórych rejonach Wałbrzycha obszary ubóstwa są znacznie większe niż w pozostałych, widać różnice pomiędzy „starymi dzielnicami i nowymi”. Udział korzystających z pomocy w stosunku do liczby mieszkańców jest bardzo zróżnicowany od ponad 12,54% na Starym Zdroju i 7,89% na Sobięcinie do 1,10 % na Podzamczu i 2,54% w dzielnicy Piaskowa Góra. W zestawieniu nie zostały wykazane osoby bezdomne oraz niezameldowane.

Liczba sporządzonych wywiadów środowiskowych i wydanych decyzji administracyjnych

Dla przyznania świadczenia z pomocy społecznej niezbędne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Sposób przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wzór kwestionariusza określały w 2021 roku rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie udzielenia pomocy. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnych interwencji ośrodka pomocy społecznej, wywiad przeprowadza się w terminie do 2 dni od dnia otrzymania wiadomości o potrzebie przyznania wsparcia. Pracownik socjalny jest zobowiązany do sprawdzenia każdego zgłoszenia o konieczności udzielenia pomocy, może również wszcząć postępowanie z urzędu. Wywiad przeprowadza się również w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby lub rodziny. Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad, bierze pod uwagę sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie, które mogą mieć wpływ na rodzaj i zakres przyznanego wsparcia. Zgodnie z art. 15 o ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ilekroć wymagane jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacji ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej może nastąpić na podstawie rozmowy telefonicznej z pracownikiem socjalnym, dokumentów lub oświadczenia, o których jest mowa w art. 107 ust. 5b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz informacji udostępnionych przez podmioty, o których mowa w art. 105 wspomnianej ustawy. W 2021 roku wpłynęło 9 919 wniosków o udzielenie pomocy, pracownicy socjalni przeprowadzili 10 372 rodzinnych wywiadów środowiskowych.

W sprawach dotyczących realizacji zadań ustawowych w roku 2021 wydano 19358 decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Dotyczyły one przyznawania świadczeń, naliczania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, naliczania odpłatności za usługi opiekuńcze, pobyt w ośrodkach wsparcia, potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Jak wynika z poniższego wykresu, wraz ze spadkiem liczby świadczeniobiorców spada ilość wydanych decyzji oraz ilość przeprowadzonych rodzinnych wywiadów środowiskowych. Pomimo stałego wzrostu pracy socjalnej ilość wywiadów w 2021 roku była mniejsza. Wynika to z faktu wprowadzenia stanu pandemii oraz konieczności ograniczenia bezpośredniego kontaktu z osobami objętymi wsparciem pracowników socjalnych. Zaznaczyć należy, że decyzje administracyjne wydawane są jedynie w przypadku pomocy finansowej, natomiast nie wydaje się ich prowadząc prace socjalną, czy też poradnictwo specjalistyczne.

W 2021 roku do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Wałbrzychu złożono 43 odwołania od wydanych decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej, co stanowi 0,22% wszystkich wydanych decyzji, z czego 31 decyzji zostało przez SKO utrzymanych w mocy, 9 decyzji zostało uchylonych i przekazanych do ponownego rozpatrzenia przez MOPS, natomiast 1 sprawa została umorzonych przez SKO, 1 sprawa jest w trakcie rozpatrywania przez Kolegium, w 1 sprawie postanowiono o uchybieniu terminu. W 34 sprawach stwierdzono nieważność wydanych decyzji.

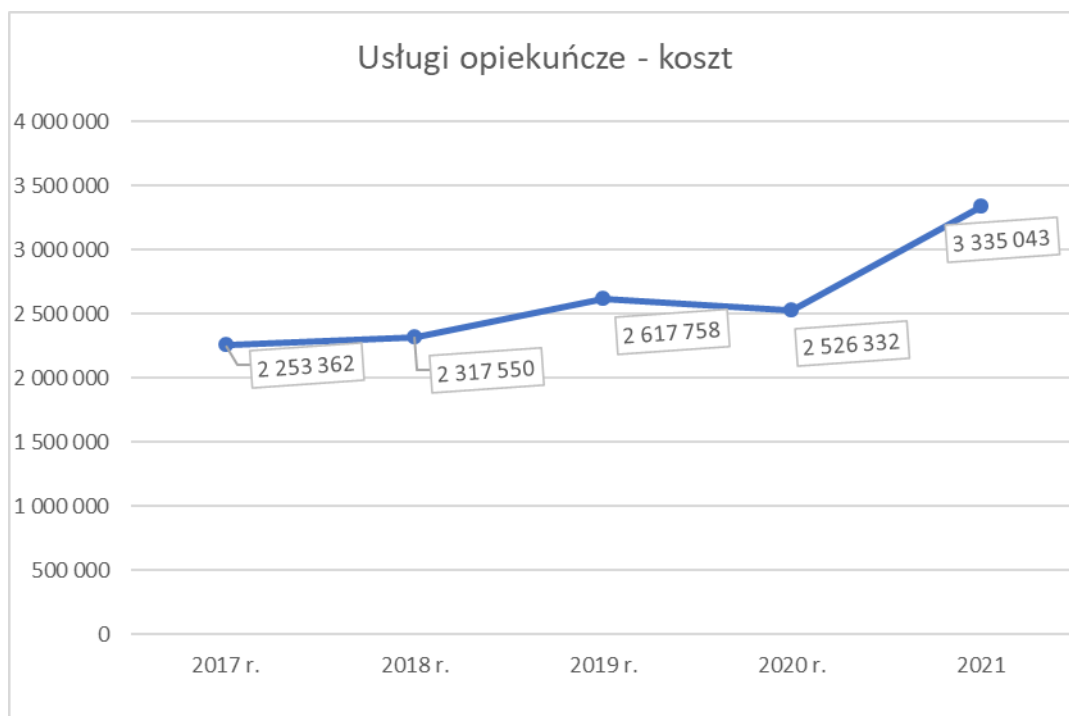
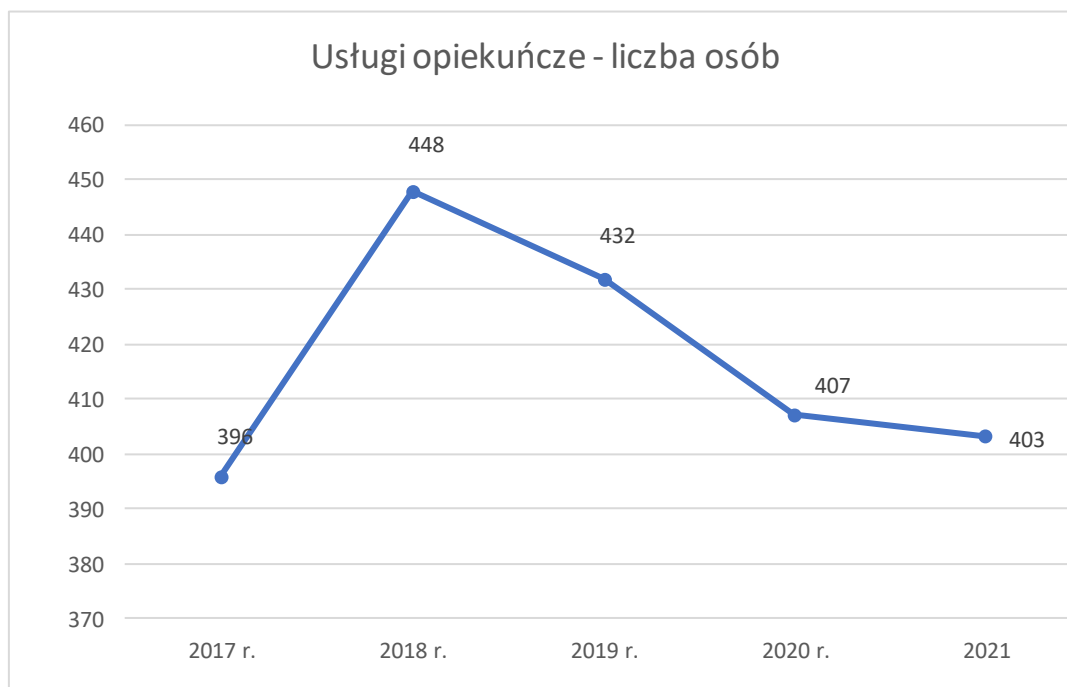
Usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Usługi te mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Podopieczni Ośrodka korzystali z usług w wymiarze od 2 do 8 godzin dziennie w zależności od ich sytuacji zdrowotnej oraz zdolności do samoobsługi. Osoby korzystające z tych świadczeń w zależności od swojej sytuacji materialnej wносиły częściową odpłatność według zasad ustalonych Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha. Koszt usług wynikał z postępowania przetargowego, w którym wyłoniony został realizator usług.

Usługi opiekuńcze w 2021 roku realizowane były przez wyłonioną w drodze przetargu firmę MG Partner. Cena usług wynosiła 23,85 zł za jedną godzinę pracy bez względu na dzień tygodnia. Ogółem pomocą usługową w trakcie roku objęto 403 osób na kwotę 3.335.043 zł. Sposób realizacji usług był na bieżąco monitorowany. Wykonawca pozostawał w stałym

kontakcie z pracownikami MOPS, został ponadto zobowiązany do składania specjalnych raportów drogą mailową uwzględniających informacje dotyczące sytuacji w środowiskach, podjętych działań i środków minimalizujących ryzyko zachorowania.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były dla 4 dzieci w 3 rodzinach przez osoby fizyczne, z którymi Ośrodek zawarł stosowne umowy. Pełny koszt realizacji usług finansowany był z budżetu państwa w wysokości 107 559 zł.

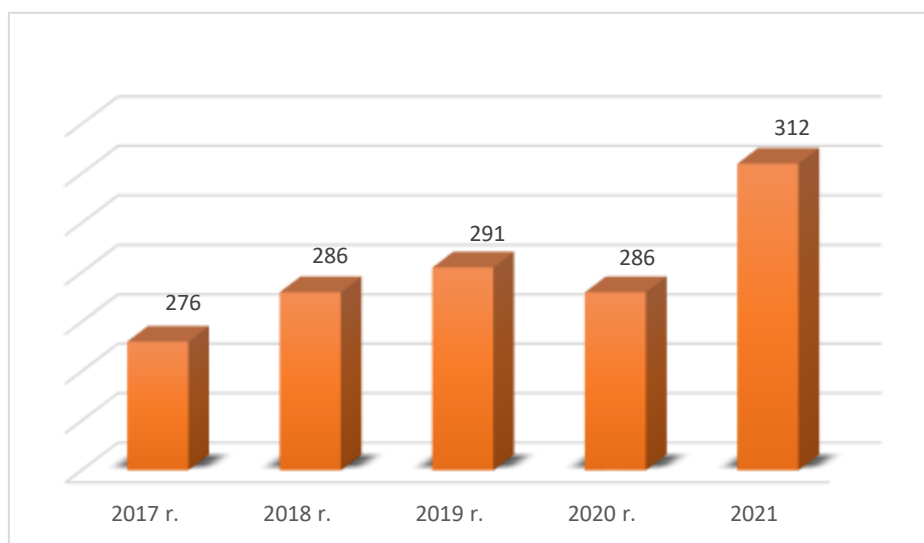
Domy pomocy społecznej

Działania podejmowane przez pracowników Zespołów Pracy Socjalnej oraz Centrum Wsparcia Socjalnego mają na celu udzielenie wsparcia osobom wymagającym pomocy w zaspokajaniu ich niezbędnych potrzeb przy wykorzystywaniu zasobów instytucjonalnych tj. ośrodków wsparcia oraz domów pomocy społecznej.

W zakresie działań realizowanych przez ZPS oraz CWS w szczególności wpisane jest kierowanie, umieszczanie i ustalanie opłat za pobyt w domach pomocy społecznej, kierowanie i ustalanie opłat za pobyt w ośrodkach wsparcia.

Do domów pomocy społecznej kierowane są osoby, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku, a dla których zapewniana przez rodzinę lub Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opieka jest niewystarczająca. Łącznie w 2021 roku w domach pomocy społecznej przebywało 312 mieszkańców Wałbrzycha, na koniec roku były to 272 osoby. W ciągu roku umieszczono 76 osób, w tym 13 osób z zaburzeniami psychicznymi lub z upośledzeniem umysłowym (10 osób na podstawie postanowienia sądu). W związku z koniecznością pilnego udzielenia pomocy 1 osobę umieszczono w domu pomocy społecznej dla osób starszych i przewlekle somatycznie chorych poza Wałbrzychem. W okresie od 2016 do 2019 roku systematycznie wzrastała liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej, w 2020 roku liczba osób wymagających umieszczenia w domach pomocy społecznej nieznacznie zmniejszyła się. W 2021 roku umieszczono 30 osób więcej w stosunku do roku ubiegłego. Wynika to z faktu dużego zapotrzebowania na tą formę pomocy oraz utworzenia nowej placówki na terenie miasta dysponującej 30 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz w podeszłym wieku. Dane dotyczące liczby mieszkańców Wałbrzycha przebywających w domach pomocy społecznej w ciągu całego roku zawiera poniższy wykres.

Wykres obrazuje liczbę mieszkańców Wałbrzycha przebywających w domach pomocy społecznej w danym roku

Na terenie miasta Wałbrzych funkcjonują 3 domy pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz przewlekłe somatycznie chorych. Oferują one łącznie 127 miejsc.

➤ Dom Pomocy Społecznej przy ul. Zachodniej 17 prowadzony jest przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi z siedzibą władz prowincjonalnych w Poznaniu. Działa na podstawie umowy zawartej z gminą Wałbrzych do 31 grudnia 2022 roku. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosi 4104,07 zł. W 2021 roku umieszczono w nim 15 mieszkańców Wałbrzycha.

➤ Dom Seniora Rusinowa przy Osiedlu Górniczym 19A przeznaczony jest dla 49 osób. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosi 4087,33 zł. W 2021 roku umieszczono w nim łącznie 11 mieszkańców Wałbrzycha.

➤ Dom Seniora Biały Kamień przy ul. Andersa 162A otwarty w maju 2021 roku jest stacjonarną placówką pobytu, koedukacyjną, przeznaczoną dla 30 osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekłe somatycznie chorych. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosi 4007,44 zł. W 2021 roku umieszczono w nim łącznie 36 osób.

Zakres usług każdego z wałbrzyskich domów jaki jest świadczony na rzecz swoich mieszkańców ma na celu zabezpieczenie ich potrzeb bytowych poprzez zapewnienie miejsca zamieszkania, wyżywienia, niezbędnej odzieży i obuwia oraz utrzymania czystości. W zakresie usług opiekuńczych udzielana jest pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, pomoc w pielęgnacji oraz załatwianiu spraw osobistych. Wszystkie domy w okresie pandemii SARS-CoV-2 funkcjonowały w całkowitym reżimie sanitarnym, minimalizowały ryzyko zarażenia się wirusem, organizowano w nich dla osób zainteresowanych szczepienia, środki ochrony osobistej oraz sprzęt niezbędny do walki z COVID-19. Każda ze skierowanych osób miała wykonany test w celu wykluczenia zakażenia koronawirusem. Zabezpieczono również placówki w kadrę niezbędną do utrzymania ciągłości pracy. Wprowadzono ograniczenie odwiedzin, objęto mieszkańców wsparciem psychologicznym, wprowadzono dodatkową dezynfekcję pomieszczeń. Na bieżąco prowadzony był monitoring występowania objawów chorobowych zarówno u mieszkańców jak i pracowników domów pomocy społecznej. Dyrektorzy wdrażają również działania przygotowawcze w zakresie ewentualnego objęcia kwarantanną osób przebywających w budynkach dps, wprowadzają odrębne procedury.

Mieszkańcy Wałbrzycha w 2021 roku przebywają w 46 domach pomocy społecznej na terenie całego kraju, w tym w 12 domach przebywają osoby z zaburzeniami psychicznymi, w 9 domach z upośledzeniem umysłowym, w 4 domach przebywają osoby niepełnoletnie.

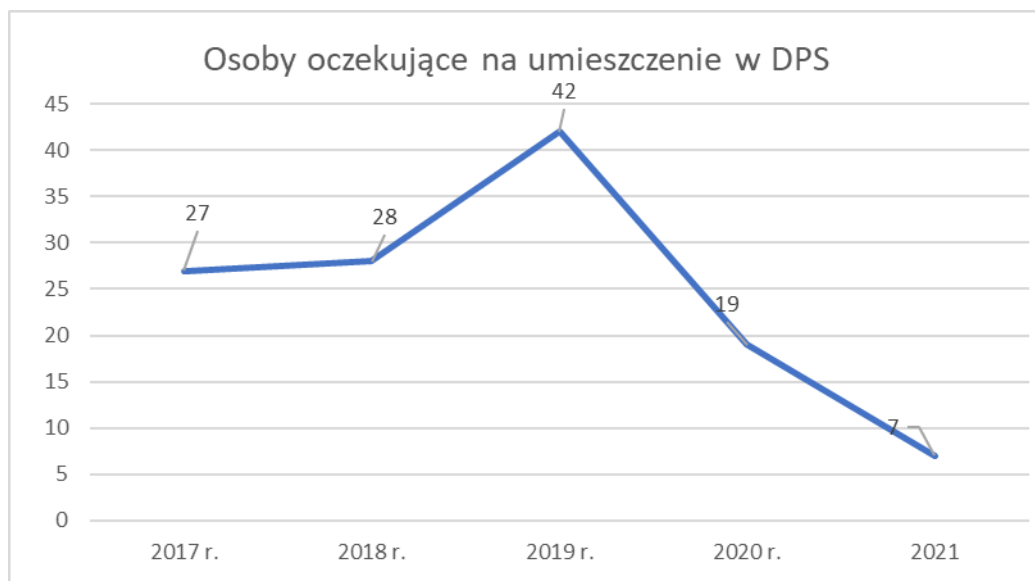
Miejsca pobytu mieszkańców Wałbrzycha w Domach Pomocy Społecznej w roku 2021r. (stan na 31.12.2021 r.)

	Umieszczeni w 2021 r.	Zgony lub rezygnacje	Stan na 31.12.2021 r.	Osoby oczekujące
Domy pomocy społecznej w Wałbrzychu				
DPS Dom Seniora Rusinowa	11	9	49	4
DPS na ul. Zachodniej	15	14	47	
DPS Biały Kamień	36	7	29	
Inne domy pomocy społecznej poza Wałbrzychem				
Dla osób somatycznie chorych, starszych	1	7	35	0
Dla osób z zaburzeniami psychicznymi	7	3	62	3
Dla osób z upośledzeniem umysłowym	4	0	38	
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelekt.	2	0	12	0
Razem	76	40	272	7

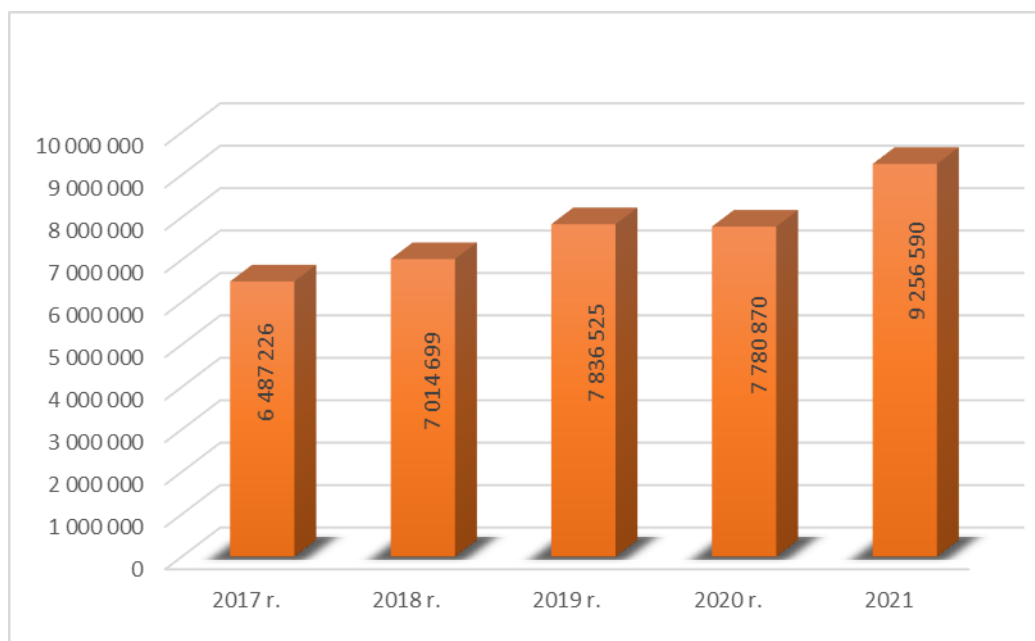
Na koniec 2021 roku na umieszczenie w domach pomocy społecznej oczekiwało 7 osób, w tym 3 osoby z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeniem umysłowym (2 osoby z postanowienia sądu). W związku 2 wolnymi miejscami w wałbrzyskich domach pomocy, którymi dysponowano od grudnia 2021 roku, spośród 4 osób oczekujących umieszczono 2 w styczniu 2022 roku.

Ośrodek, ze względu na niewystarczające środki finansowe, stara się maksymalnie długo zapewniać pomoc usługową w miejscu zamieszkania lub zapewniać miejsce w mieszkaniach chronionych. Łączny koszt pobytu w domach pomocy społecznej wyniósł 9 256 590 zł i wzrósł w stosunku do ubiegłego roku o 1 475 720 zł. Wzrost wysokości wydatków na pobyt pensjonariuszy spowodowany jest zwiększeniem liczby osób umieszczonych w 2021 roku w domach pomocy społecznej, w tym w nowo utworzonym w wałbrzyskiej dzielnicy Biały Kamień.

Koszty utrzymania w poszczególnych DPS oraz kierowane osób ubogich z niskim dochodem spowodowało, że średni miesięczny koszt dopłaty do każdej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej w 2021 r. wyniósł 2 836 zł i wzrósł w stosunku do 2020 roku o 74 zł. Wynika z tego, że większość kosztów pobytu w domach pomocy społecznej ponosi gmina, a nie mieszkańcy.

Poniższy wykres obrazuje systematyczny wzrost kosztów pobytu mieszkańców Wałbrzycha w domach pomocy społecznej.

Od listopada 2014 roku, przy ul. Kasztelańskiej działa Dzienny Dom Pomocy, utworzony w ramach Rządowego Programu „Senior Wigor”. Placówka dostosowana jest do pobytu 20 osób w wieku senioralnym, którym zapewnia się wyżywienie, zajęcia rehabilitacyjne, kulturalne, terapeutyczne. W godzinach wieczornych, w DDP działa Klub Seniora skupiający mieszkańców pobliskich dzielnic. Dzienny Dom Pomocy jest placówką filialną Domu Seniora Rusinowa.

Od stycznia 2020 roku funkcjonuje drugi w mieście Dzienny Dom Pomocy Senior Plus. Punkt powstał na parterze kamienicy przy ul. Niepodległości 78 w dzielnicy Podgórze. Remont wykonano dzięki wsparciu finansowemu z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu Senior+ oraz wkładowi własnemu gminy. Na potrzeby seniorów przygotowano zaplecze w postaci dużej sali ogólnej, kuchni i sanitariatów, a także gabinetu pielęgniarki. W ramach pobytu seniorzy mają zapewnioną opiekę przez 8 godzin od poniedziałku do piątku, dostęp do specjalistów oraz dwa posiłki. Na potrzeby seniorów zatrudniono terapeutę zajęciowego, animatorów kultury, rehabilitanta, fizykoterapeutę, a także pielęgniarkę. Docelowo w powstałych pomieszczeniach dostosowanych do potrzeb osób starszych może spędzać czas 20 seniorów z Wałbrzycha.

W na skutek rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej jaką jest COVID-19 decyzją Wojewody Dolnośląskiego na podstawie art. 11 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych zawieszono na terenie miasta Wałbrzycha działalność wszystkich dziennych domów pomocy w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 28 lutego 2021 r. W związku z tym pomocy seniorom uczęszczającym na co dzień do wałbrzyskich dziennych domów pomocy udzielano w ich miejscu zamieszkania, dowożąc posiłki, udzielając wsparcia psychologicznego, informacyjnego oraz objęcia pomocą wolontarystyczną.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Osoby dotknięte zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym mogą otrzymać wsparcie w środowiskowym domu samopomocy (ŚDS).

Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Czesława Miłosza 15A świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Jest przeznaczony dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną.

Pobyt w ŚDS wymaga skierowania wydanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w 2021 roku na podstawie decyzji administracyjnej skierowano 40 osób, kwota dofinansowania z budżetu gminy wyniosła 59 636,17 zł.

W na skutek rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej jaką jest COVID-19 decyzją Wojewody Dolnośląskiego na podstawie art. 11 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych zawieszono na terenie miasta Wałbrzycha działalność Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w okresie od 1 do 15 stycznia 2021 r. oraz od 28 marca do 9 kwietnia 2021 r. W okresie od 7 do 16 grudnia w ŚDS nałożona została kwarantanna, w okresie od 17 do 23 grudnia pracownicy wykonywali swoją pracę w systemie zdalnym. W związku z okresowym zawieszeniem działalności pracownicy pozostawali w stałym telefonicznym kontakcie z uczestnikami, proponowali pomoc zakupową, organizowali zajęcia zdalne, proponowali wsparcie psychologiczne w miejscu zamieszkania, udzielali

niezbędnych informacji. Uczestnicy zostali w tych okresach objęci intensywnym wsparciem pracowników socjalnych..

Pomoc na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w ramach wolontariatu

Wolontariat organizowany w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu był uzupełnieniem pomocy świadczonej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. W zainteresowaniu wolontariuszy pozostawały osoby zależne tj. niepełnosprawne oraz w podeszłym wieku, które własnym staraniem nie były w stanie przezwyciężyć rodzących się problemów życia codziennego. Wolontariat w MOPS ukierunkowany był na tworzenie warunków godnego funkcjonowania w społeczeństwie grup i osób zależnych oraz na promowanie innowacyjnych form wsparcia.

Wolontariat odpowiadał zdiagnozowanym potrzebom i stanowił ważny element sieci wsparcia społecznego, tworzonego w ramach samoorganizacji środowiska lokalnego, ukierunkowanego na bezinteresowną pomoc drugiemu człowiekowi. Dotychczasowe doświadczenie, jak również rozpoznanie dokonane przez pracowników socjalnych potwierdziły duże zainteresowanie wolontariatem ze strony środowisk wymagających wsparcia.

Pomoc w formie robienia zakupów seniorom, osobom w kwarantannie i wyprowadzania psów na spacer została zainicjowana 16.03.2020 roku w ramach akcji „# Przyjaciele z Wałbrzycha”, a 20.10.2020 roku przystąpiliśmy do Ogólnopolskiego Programu „Wspieraj Seniora”. Pomoc ta była kontynuowana przez cały 2021 rok.

Ogółem z różnych form pomocy w 2021 r. skorzystało 226 osób, w tym 122 powyżej 70 roku życia, 104 poniżej 70 roku życia, 250 osób przebywało na kwarantannie, zaś 7 osób zostało zgłoszonych w Centralnej Aplikacji Statystycznej w ramach zgłoszeń na ogólnopolską infolinię programu „Wspieraj Seniora”.

Formy udzielanej pomocy:

- wsparcie emocjonalne (rozmowa z koordynatorem lub wolontariuszem, kontakt z psychologiem),
- pomoc zakupowa (produkty żywnościowe, artykuły chemiczne, środki czystości i higieny, leki),
- wyprowadzanie psów,
- załatwianie spraw (w tym urzędowych, w przychodni zdrowia, biblioteczne).

Ośrodek w 2021 roku dysponował 88 wolontariuszami, z którymi zostały podpisane porozumienia, w tym 62 wolontariuszy działało czynnie w terenie. Łącznie różnych form pomocy udzielono 226 osobom, w tym 122 osoby w wieku 70 lat i więcej oraz 104 osoby w wieku poniżej 70 roku życia.

#Przyjaciele z Wałbrzycha – w ramach prowadzonej kampanii trzykrotnie zorganizowano akcje mające na celu rozszerzenie zasięgu informacji o prowadzonej działalności dla seniorów: pomoc zakupowa, telefon senioralny. Wolontariusze odwiedzili różne dzielnice Wałbrzycha rozdając ulotki i naklejki seniorom. Spotkało się to z życzliwym przyjęciem zarówno seniorów jak i właścicieli okolicznych sklepów oraz placówek usługowych, którzy zobowiązali się do rozpowszechniania naklejek oraz ulotek wśród swoich klientów.

Kolejna akcja zainicjowana przez wolontariuszy to listy seniorów do Św. Mikołaja. Akcja spotkała się z dużym odzewem mieszkańców Wałbrzycha. Paczki otrzymali oprócz seniorów, korzystających z pomocy zakupowej także mieszkańcy domów pomocy społecznej oraz dziennych domów pomocy.

Wolontariusze zaangażowali się również w akcje „Wigilia” pomagając w pakowaniu oraz rozwożeniu 2000 sztuk tzw. pakietów świątecznych dla potrzebujących, które zawierały potrawy wigilijne.

Asystent osoby niepełnosprawnej

W 2021 roku przystąpiono do Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osoby niepełnosprawnej” – edycja 2021, pozyskując środki finansowe na ten cel w kwocie 479 894,50 zł. Źródłem finansowania Programu są środki ujęte w planie finansowym Funduszu Solidarnościowego na 2021 r. Program ma na celu zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Program zapewnia świadczenie usług asystenta dla:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wymagających wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej polegają na pomocy w :

- wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, społeczne lub sportowe),
- zakupach z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji,
- załatwianiu spraw urzędowych nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami,
- korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy),
- wykonywaniu czynności dnia codziennego – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do lub z placówki oświatowej.

Uczestnik Programu, któremu przyznano pomoc w postaci asystenta osobistego, nie ponosi odpłatności za tę usługę.

W celu prawidłowej realizacji zadania ogłoszony został otwarty konkurs ofert, na podstawie którego wyłoniono zleceniobiorcę zadania, czyli Spółdzielnię Socjalną „Nasze Wsparcie”.

W 2021 roku usługą asystenta osobistego objęto 27 osób niepełnosprawnością.

W dniu 25 marca 2021 roku podpisano umowę z Forum Aktywności Lokalnej w Wałbrzychu, której przedmiotem jest świadczenie usług asystenckich w ramach projektu pn. „Rozwój ekonomii społecznej w subregionie wałbrzyskim” przeznaczonych dla osób fizycznych, podopiecznych MOPS, którzy zostali poszkodowani lub wymagają wsparcia w związku z wystąpieniem pandemii koronawirusa COVID-19.

Usługa wykonywana w okresie od 25 marca 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., wartość wydatkowanej przez FAL kwoty szacowana jest na 61 959 zł.

Liczba godzin usług asystenckich zrealizowana wyniosła 1 770, usługi świadczone przez Fundację Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Feniks”. Działania pracowników socjalnych MOPS polegały na wytypowaniu osób potrzebujących w/w wsparcia. Pracownicy zgłaszali koordynatorowi potrzebę usług asystenckich. Każda z osób potrzebujących wsparcia zobligowana była do złożenia oświadczenia w którym musiała uzasadnić potrzebę usług asystenckich oraz wskazać przewidywaną miesięczną liczbę godzin. Koordynator składał zamówienie do FAL na usługi asystenckie podając ilości godzin w danym miesiącu.

Zakres usługi asystenckiej obejmuje m.in.:

- pomoc w dojazdach oraz powrocie np. do lekarza, urzędu, rehabilitację, zajęcia terapeutyczne,
- pomoc w zakupach,
- czytanie prasy, książek lub korespondencji osobom niezdolnym do samodzielnego czytania,
- pomocy w codziennej toalecie,
- pomocy w przygotowaniu i spożywaniu posiłków.

W 2021 roku usługą asystenta osobistego objęto 25 osób

W dniu 1 kwietnia 2021 roku podpisano umowę z Fundacją Rozwoju Ekonomii Społecznej w Wałbrzychu, której przedmiotem jest świadczenie usług asystenckich w ramach projektu pn. „Rozwój ekonomii społecznej w subregionie wałbrzyskim” przeznaczonych dla osób fizycznych, podopiecznych MOPS, którzy zostali poszkodowani lub wymagają wsparcia w związku z wystąpieniem pandemii koronawirusa COVID-19.

Usługa wykonywana w okresie od 1 kwietnia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., jej wartość szacowana na kwotę 19 959 zł.

Liczba godzin usług asystenckich zrealizowana wyniosła 570, usługi świadczone były przez przedsiębiorstwo społeczne Spółdzielnię Socjalną „Nasze Wsparcie”. Działania pracowników socjalnych MOPS polegały na wytypowaniu osób potrzebujących w/w wsparcia. Pracownicy zgłaszali koordynatorowi potrzebę usług asystenckich. Każda z osób potrzebujących wsparcia zobligowana była do złożenia oświadczenia w którym musiała uzasadnić potrzebę usług asystenckich oraz wskazać przewidywaną miesięczną liczbę godzin. Koordynator składał zamówienie do na usługi asystenckie do FRES podając ilości godzin w danym miesiącu.

Zakres usługi asystenckiej obejmował m.in.:

- pomoc w dojazdach oraz powrocie np. do lekarza, urzędu, rehabilitację, zajęcia terapeutyczne,
- pomoc w zakupach,
- czytanie prasy, książek lub korespondencji osobom niezdolnym do samodzielnego czytania,
- pomocy w codziennej toalecie,

- pomocy w przygotowaniu i spożywaniu posiłków.
W 2021 roku usługą asystenta osobistego objęto 9 osób

Opieka wytchnieniowa

W 2021 roku przystąpiono do Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa – edycja 2021”, pozyskując środki finansowe na ten cel w kwocie 322 320 zł. Źródłem finansowania Programu są środki z państwowego funduszu celowego pn. Fundusz Solidarnościowy, którego głównym celem jest wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych.

Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- osobami z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi.

Program zapewnia:

- w odniesieniu do rozwiązań systemowych wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem równoważnym oraz wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej,
- w odniesieniu do członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację oraz wzmocnienie osobistego potencjału oraz ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki poprzez wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne. Istotne było również podniesienie poziomu kompetencji dotyczących wsparcia osoby niepełnosprawnej poprzez naukę technik wspomagania, pielęgnacji, prowadzenia działań rehabilitacyjnych w warunkach domowych oraz objęcie specjalistycznym poradnictwem w zakresie psychologicznych i społecznych aspektów wsparcia osób z niepełnosprawnością, zagadnienia profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia.

W celu prawidłowej realizacji zadania ogłoszony został otwarty konkurs ofert, na podstawie którego wyłoniono zleceniobiorcę zadania, czyli Spółdzielnię Socjalną „Nasze Wsparcie”.

W 2021 roku faktycznie z przyznanego wsparcia skorzystało 31 osób, w tym 23 dzieci.

Praca z osobami bezdomnymi oraz zależnymi

W świetle przepisów Ustawy o pomocy społecznej, bezdomność jest jedną z kategorii sytuacji trudnych, upoważniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (art. 7 pkt. 3). Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym

w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania (art. 6 pkt. 8). Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa po stronie gminy i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Działania skierowane do osób bezdomnych w gminie koordynuje Zespół ds. Bezdomnych. Zadaniem zespołu jest minimalizowanie bezpośredniego zagrożenia egzystencji osób bezdomnych oraz przewyciężenia skutków zjawiska w dalszym działaniu. Ważnym elementem wsparcia osób bezdomnych jest praca socjalna, polegająca na aktywizowaniu osób bezdomnych do podejmowania działań w celu poprawy swojej sytuacji życiowej, doprowadzając ostatecznie do wyjścia z bezdomności. Ponadto, prowadzone są działania interwencyjne mające na celu zabezpieczenie osób bezdomnych przed utratą życia i zdrowia.

W związku z wystąpieniem pandemii zaistniała potrzeba przedsięwzięcia wyjątkowych działań w celu ochrony osób w sytuacji bezdomności, zarówno tych przebywających w placówkach udzielających schronienia jak i w tzw. Miejscach niemieszkalnych. W zakresie wsparcia osób bezdomnych wdrożono rekomendowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej procedury i instrukcje opracowane we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym. Tak więc przyjęcia do placówek udzielających wsparcia odbywały się z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Każdej osobie dyplomowana pielęgniarka wykonywała test, początkowo przesiewowy, następnie genetyczny mający na celu wykrycie zarażeniem wirusa COVID-19.

W strukturze MOPS w Wałbrzychu funkcjonuje Centrum Wsparcia Socjalnego:

- Schronisko dla Bezdomnych - Mężczyzn przy ul. Pocztowej 22,
- Schronisko dla Bezdomnych - Kobiet przy ul. Ogrodowej 2a,
- Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży ul. Ogrodowej 2a,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy ul. Ogrodowej 2a,
- Ogrzewalnia dla Bezdomnych przy ul. Beethovena 24/ul do 30 kwietnia 2021r. oraz od listopada 2021 r. przy ul. Orkana 55,
- Mieszkania chronione – dwa mieszkania treningowe przy ul. Piotra Skargi oraz ul. Szkolnej, a także siedem mieszkań wspieranych przy ul. Ogrodowej 2a.

Zespół nadzoruje funkcjonowanie placówek, ponadto ściśle współpracuje w skali całego roku z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi schroniska dla bezdomnych na terenie miasta tj. Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MONAR w Wałbrzychu, prowadzony przez Stowarzyszenie MARKOT.

Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Pocztowej 22 przeznaczone jest dla 60 mężczyzn. Placówka zapewnia schronienie poprzez przyznanie całodobowego, tymczasowego miejsca, osobom bezdomnym, samotnym z terenu miasta Wałbrzycha na

podstawie decyzji administracyjnej. W 2021 r. z pobytu w schronisku skorzystało 147 mężczyzn. Placówka pełni funkcję otwartego domu wsparcia dziennego, w którym w ciągu dnia mogą przebywać osoby bezdomne nie będące mieszkańcami domu. Korzystają one z pomocy psychologicznej, terapeutycznej i zabiegów pielęgnacyjno – higienicznych. Ze względu na trwający stan pandemii placówka znacznie ograniczyła możliwość wchodzenia osób z zewnątrz, nie będących mieszkańcami.

W ramach podejmowanych działań sporządzono 98 kontraktów socjalnych, z powodzeniem zakończono realizację 3 kontraktów, 12 osób podjęło leczenie odwykowe, 43 osoby skierowano do specjalistów Działu Profilaktyki w tym instruktora terapii uzależnień, psychologa, 10 osób podjęło leczenie psychiatryczne, 11 osób skierowano do mieszkań chronionych, 8 osób umieszczono w domach pomocy społecznej, 18 osób podjęło zatrudnienie, w tym staż, 3 osoby skierowano do Klubu Integracji Społecznej, 6 osób podjęło prace społeczno – użyteczne, 10 osób się usamodzielniało (wynajęcie mieszkania, wyjazd do pracy, powrót do rodziny), 15 osób aktywnie uczestniczyło w projekcie „Nie emigruję - tu pracuję”, 11 osób zakwalifikowało się do udziału w projekcie Centrum Integracji Społecznej; Chcę Być.... czyli odkrywamy życie na nowo”.

Działania, w które zaangażowano mieszkańców Schroniska w 2021 r.

W dniu 15.02.2021 r. jeden z mieszkańców wykonał karmnik dla ptaków i zamontował na ścianie budynku. Panowie na stałe uzupełniali karmę dla ptaków.

W dniu 23.04.2021 r. mieszkańcy Schroniska brali udział w akcji „Czysty i Zielony Wałbrzych”. Mieszkańcy sprząтали ulicę Pocztową oraz teren Schroniska dla Bezdomnych. W działania czynnie zaangażowały się również osoby niepełnosprawne. Posadzono kwiaty w doniczkach, które jak co roku ozdabiają wejście.

W dniach 18-20.05.2021 r. zorganizowano akcję porządkową. Panowie sprząтали aneksy kuchenne, części wspólne: myli okna, lamperie, zamiatali. Do akcji zaangażowano wszystkich mieszkańców, w tym osoby niepełnosprawne, które poruszają się na wózkach inwalidzkich.

W dniu 21.05.2021 r. zorganizowano akcję szczepień przeciw COVID - 19. Do dobrowolnych szczepień przystąpiło 24 panów.

W dniu 28.07.2021 r. pracownik socjalny oraz mieszkańcy brali udział w sadzeniu kwiatów na ul. Ogrodowej 2a.

W dniu 16.09.2021 r. zorganizowano kolejną akcję porządkową. Panowie ponownie chętnie angażowali się w sprzątanie aneksów kuchennych, części wspólnych: myli okna, lamperie, zamiatali. Do akcji zaangażowano wszystkich mieszkańców.

W dniu 17.09.2021 r. wszyscy mieszkańcy wraz z pracownikami socjalnymi czynnie wzięli udział w akcji „Sprzątanie Świata 2021”. Sprzątano ulicę Pocztową, w tym zbierano butelki, śmieci, grabiono liście.

W dniu 25.10.2021 r. pracownik socjalny wraz z 12 mieszkańcami już po raz drugi udali się na Cmentarz Komunalny w Wałbrzychu. Odnaleziono ponad 20 grobów osób bezdomnych, które wcześniej przebywały w Schronisku oraz Ogrzewalni. Na mogiłach zapalono znicze, posprzątano śmieci. Akcja wynikała z potrzeby mieszkańców zaopiekowania grobów osób, z którymi mieli okazję wspólnie zamieszkiwać, a którzy nie mieli

bliskich, albo ze względu na swój sposób funkcjonowania, rodziny nie chciały mieć z nimi kontaktu.

W okresie od 01.07.2021 r. do 31.10.2021 r. wszyscy mieszkańcy z podziałem na piętra, świadomie wyrzucali do pojemnika butelki PET w ramach konkursu „Zmniejszanie Zużycia Plastik w Centrum Wsparcia Socjalnego”. Każdy napełniony pojemnik na butelki PET na piętrze mieszkańcy mieli obowiązek przed wyrzuceniem zgłosić opiekunom, którzy dokumentowali podawane informacje. W dniu 4.11.2021 r. komisja przeliczyła liczbę wyrzuconych pojemników na butelki. Mieszkańcy piętra drugiego w okresie trwania konkursu wyrzucili najmniej pojemników zapełnionych butelkami PET i zajęli pierwsze miejsce. Nagrodą była nowa lodówka do aneksu kuchennego.

W dniu 14.12.2021 r. mieszkańcy otrzymali kartki z życzeniami świątecznymi od uczniów klasy 5 Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy w Dobromierzu i ich wychowawczynie. Samodzielnie zakupili kartkę i przygotowali życzenia, następnie przesłali do dzieci PSP w Dobromierzu. Przygotowano również kartki świąteczne dla pracowników CWS.

W dniach 18-19.12.2021 r. mieszkańcy zaangażowali się w przedświąteczne porządki, sprzątały części wspólne, myli lamperie, okna w całym budynku.

Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży przy ul. Ogrodowej 2a.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu wykorzystując dotację otrzymaną z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego z dniem 1 kwietnia 2019 przekształcił placówkę tj. Schronisko dla Bezdomnych Rodzin w Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży.

W 2021 r. z pobytu w placówce skorzystały 45 osób (19 kobiet, 26 dzieci – 13 dziewczynek oraz 13 chłopców).

W ramach podejmowanych działań 28 kobiet realizowało program usamodzielnienia, spisano 12 nowych programów usamodzielnienia, zakończono 7 programów usamodzielnienia, 21 rodzin objęte było wsparciem asystenta rodziny, na koniec roku nadal kontynuowano współpracę z 5 rodzinami, 1 osoba podjęła zatrudnienie, 8 osób zostało skierowanych do specjalistów Działu Profilaktyki w tym instruktora terapii uzależnień, psychologa, zrealizowano 50 konsultacji psychologicznych.

Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Ogrodowej 2a

Placówka przeznaczona jest dla 30 kobiet i zapewnia schronienie poprzez przyznanie tymczasowego miejsca, osobom bezdomnym z terenu miasta Wałbrzycha na podstawie decyzji administracyjnej. W 2021 r. z pobytu w schronisku dla bezdomnych kobiet skorzystało 44 kobiet.

W ramach podejmowanych działań w 2021 r przyjęto do placówki 27 osób, 13 osób podjęło leczenie psychiatryczne, 3 osoby podjęły realizację szkoleń, kursów, projektów, 7 osób podjęło zatrudnienie, w tym staż, 1 osoba się usamodzielniała – wynajęła mieszkanie, 5 osób zostało skierowanych do specjalistów Działu Profilaktyki, głównie instruktora terapii uzależnień, zrealizowano 68 konsultacji psychologicznych, 4 osoby zostały skierowane do mieszkań chronionych.

Ogrzewalnia dla Osób Bezdomnych przy ul. Beethovena 24a/ul. Orkana 55

Funkcjonuje jako placówka interwencyjna, mająca na celu zabezpieczenie osób bezdomnych, które z różnych przyczyn nie przebywają w schroniskach dla bezdomnych, najczęściej na skutek nieprzestrzegania regulaminu organizacyjnego. Celem wsparcia jest zapobieganie sytuacji zagrożenia życia i zdrowia osób bezdomnych w okresie zimowym. W placówce mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu i substancji psychoaktywnych. Ogrzewalnia w sezonie zimowym 2020/2021 funkcjonowała w budynku przy ul. Beethovena 24a. Placówka zakończyła swoją działalność 15 kwietnia 2021 r. W listopadzie 2021 r. Ogrzewalnia dla Osób Bezdomnych wznowiła swoją działalność w nowej lokalizacji przy ul. Orkana 55, z uwagi na przekazanie nieruchomości przy ul. Beethovena 24a pod inwestycje Gminy Wałbrzych. Placówka zapewnia nocleg od godziny 19:00 do godziny 07:00.

Zgodnie z obowiązującymi procedurami wyodrębniono pomieszczenie z przeznaczeniem na izolatkę w funkcjonującej Ogrzewalni. Osoba bezdomna, która wykazywałaby oznaki zakażenia wirusem SARS-CoV-2 miałaby przeprowadzony test, w przypadku jego pozytywnego wyniku zostałaby docelowo umieszczona w Izolatorium w Szczawnie Zdroju.

W roku 2021 r. z pobytu w ogrzewalni skorzystało łącznie 55 osób.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy ul. Ogrodowej 2a

Przeznaczony jest dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu. W ramach działania placówki udzielana jest natychmiastowa specjalistyczna pomoc psychologiczna, poradnictwo socjalne, prawne. W sytuacjach uzasadnionych udzielana jest pomoc w formie schronienia do 3 miesięcy. Osoby bezpośrednio zgłaszające się do placówki każdorazowo były informowane na temat możliwości uzyskania wsparcia oraz zakresu pomocy m. in. w formie pracy socjalnej, psychologicznej, poradnictwa prawnego, schronienia, pomocy finansowej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu podejmował różnego rodzaju działania i akcje profilaktyczne propagujące działalność oraz zakres usług OIK.

W 2021 r. ze wsparcia w formie pobytu w hostelu skorzystało 70 osób (38 osób dorosłych i 32 dzieci, w tym 7 chłopców oraz 20 dziewczynek). W ramach podejmowanych działań przeprowadzono 123 konsultacji psychologicznych.

Mieszkania chronione – pobyt w nich może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki. W szczególności mogą to być osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz opuszczające pieczę zastępczą. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające pod opieką specjalistów do prowadzenia samodzielnego życia lub pobytu w okresie oczekiwania na umieszczenie w placówkach typu dps, zol itp.

Ośrodek dysponuje 9 mieszkaniami chronionymi, w tym przy ul. Ogrodowej 2a znajduje się 7 mieszkań wspieranych dla 23 osób natomiast 2 mieszkania treningowe zlokalizowane są przy ul. Piotra Skargi oraz ul. Szkolnej łącznie dla 8 osób.

W 2021 r. z pobytu w mieszkaniu chronionym wspieranym skorzystały 63 osoby, w tym 23 kobiety oraz 40 mężczyzn, natomiast w mieszkaniach treningowych przebywało w ciągu roku łącznie 16 mężczyzn.

W ramach podejmowanych działań 19 spośród mieszkańców zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej, 1 osoba nadal oczekuje na umieszczenie w wymienionej placówce, 3 osoby zostały skierowane do specjalistów Działu Profilaktyki w tym do instruktora terapii uzależnień, przeprowadzono 91 konsultacji psychologicznych, 1 osoba podjęła terapię odwykową, 1 osoba powróciła do poprzedniego środowiska, na skutek poprawy sytuacji zdrowotnej oraz bytowej. W celu zapewnienia bezpiecznych warunków dla osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych przebywających w mieszkaniach chronionych nadal współpracowano ze Spółdzielnią Socjalną „Nasze Wsparcie” w zakresie realizacji usług bytowych dla wszystkich przebywających w ciągu roku na terenie Ośrodka osób.

Działania, w które zaangażowano mieszkańców placówek przy ul. Ogrodowej 2a w 2021 r.

W dniach 19 marca, 18 kwietnia i 5 maja odbyło się spotkanie z psim czworonogiem, przy współpracy z Fundacją Regionalnej Ekonomii Społecznej zorganizowano kilka spotkań seniorów z czworonogiem, które miały za zadanie minimalizować skutki wykluczenia społecznego seniorów poprzez udział w opiece nad czworonogiem.

W dniu 1.06.2021 r. mieszkańcy Domu dla Matek, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Zespołu Szkół nr. 5 przy ul. Ogrodowej zorganizowali Dzień Dziecka. Wydarzenie odbyło się na świeżym powietrzu, przygotowano poczęstunek. W trakcie działań asystent rodziny przygotował gry i zabawy integracyjne, między innymi przeciąganie liny, sztafeta z użyciem worków na czas. Dzieci wraz z rodzicami spędzały czas na malowaniu i kolorowaniu.

W dniu 26.06.2021 r. przy współpracy z Domem Pomocy Społecznej Dom Seniora Biały Kamień zorganizowało II edycję Letniego Słonecznego Grania, które tym razem odbyło się na terenie DPS przy ul. Andersa 162a, w ramach animacji czasu wolnego seniorów, przebywających na terenie CWS jak również Domu Pomocy Społecznej Biały Kamień, Domu Pomocy Społecznej Dom Seniora „Rusinowa” i Domu Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi, który znajduje się w dzielnicy Sobiecin. Koncert wykonany został przez Annę Bryszewską działającą w grupie muzyków Piotra Kasprzyka - gitara i Zbigniewa Szałko - skrzypce. Celem było zagospodarowanie czasu wolnego seniorów i rozwijanie ich kontaktów społecznych, niwelowanie kompetencyjnych i finansowych barier w dostępie do kultury szczególnie dla grup narażonych na wykluczenie społeczne z różnych względów takich jak m.in. problemy zdrowotne, niskie dochody, wiek czy miejsce zamieszkania, upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie wspomaganie seniorów, współpraca między jednostkami mająca na celu wymianę doświadczeń i wspólne tworzenie nowych rozwiązań na potrzeby seniorów.

W dniu 28.07.2021 r. wspólnie z mieszkańcami sadzono rośliny na terenie CWS - zakupiono krzewy, kwiaty oraz niezbędne akcesoria, mające na celu upiększenie terenu zielonego. W miejscach do tego przeznaczonych umieszczono donice z kwiatami oraz roślinami ozdobnymi.

W dniu 9.08.2021 r. na terenie CWS przy współpracy ze Spółdzielnią Socjalną Nasze Wsparcie odbył się piknik z okazji przywitania lata. Seniorzy poprzez pieczenie kiełbasek integrowali się, grali w gry planszowe na świeżym powietrzu.

W dniach 15.09.2021 r. oraz 1.10.2021 r. odbyły się dwa spotkania z psychogerontologiem Markiem Głowackim. Spotkania miały na celu poszerzenie wiedzy seniorów na temat żywienia, komunikacji, poczucia straty, rozpoznawania symptomów depresji, pozyskiwania sprzętu rehabilitacyjnego, czy możliwości skorzystania z turnusów rehabilitacyjnych.

W dniu 17.09.2021 czynnie włączono się w Sprzątanie Świata - działanie odbyło się w dzielnicach Piaskowa Góra oraz Szczawienko. W działaniach wzięli udział podopieczni Centrum Wsparcia Socjalnego oraz pracownicy. Wydarzenie miało na celu uprzątnięcie z pozostawionych śmieci parków, terenów publicznych, przyległych do Centrum pasów zieleni oraz uwrażliwienie podopiecznych na tematy związane z ekologią i dbaniem o środowisko.

12.10.2021 r. odbył się Ogólnopolski Dzień Seniora, który zorganizowany został przez uczestników Klubu Wolontariusza, pod czujnym okiem opiekuna Klubu w ramach realizacji Projektu UE „Nie emigruje - tu żyję”, we współpracy z pracownikami MOPS jak również Pracownikami Spółdzielni Socjalnej „Nasze Wsparcie”. W imprezie wzięli udział seniorzy, wolontariusze Klubu, jak również pracownicy Spółdzielni, którzy wspierali osoby starsze, będące uczestnikami wydarzenia. Dzień Seniora uświetniała wizyta rysownika, artysty Jana Wałkowiaka, który chętnym uczestnikom wykonywał swoje znamienite portrety. Uczestnicy Klubu przygotowali wraz z najmłodszymi mieszkańcami CWS wyjątkowe i przepyszne ciasta dla wszystkich obecnych gości, zorganizowali gry i konkursy, które uprzyjemniały solenizantom ten wyjątkowy dzień. A to wszystko przy wyjątkowej muzyce, która budziła wspomnienia dawnych czasów, jak również pobudzała seniorów do zabawy i integracji z najbliższym otoczeniem.

W okresie od 1 do 31.12.2021 r. odbyło się 5 spotkań w ramach których wolontariusze Klubu w ramach uczestnictwa w projekcie przygotowywali kartki świąteczne dla pozostałych mieszkańców, pomagali dzieciom w napisaniu listu do Świętego Mikołaja, jak również przygotowywali potrawy wigilijne dla mieszkańców Wałbrzycha.

W dniu 16.12.2021 r. zorganizowano kreatywne warsztaty pod nazwą „Las w słoiku”. W warsztatach wzięły udział mieszkanki DDM. Panie stworzyły własne kompozycje roślinne. Dzięki temu miały okazję rozwinąć swoje zdolności manualne, wykazać się kreatywnością oraz dowiedzieć się jaki sposób pielęgnować rośliny domowe. Własnoręcznie wykonany las dumnie zagościł w pokojach pań i jest też zobowiązaniem do dbania o nasadzone rośliny.

W dniu 23.12.2021 r. w związku z nadchodzącymi Świętami Bożego Narodzenia zorganizowano zbiórkę prezentów dla podopiecznych. Fundacje, osoby prywatne oraz osoby publiczne przygotowały paczki świąteczne zaopatrzone w odzież, słodycze, kosmetyki oraz zabawki dla dzieci zakupione na podstawie wcześniej spisanych listów do Św. Mikołaja. Podczas spotkania w dniu 24.12.2021 r. mieszkańcy przygotowali wigilijne potrawy, następnie odbyło się uroczyste wręczenie paczek.

W związku z wprowadzonymi obostrzeniami z powodu pandemii grupowe działania wspierające wobec osób bezdomnych organizowano z zachowaniem wszystkich zasad bezpieczeństwa. Nieprzerwanie podejmowano w ramach pracy socjalnej zindywidualizowane działania wspierające wyżej wymienione osoby w rozwiązywaniu ich problemów życiowych,

rodziny, mieszkaniowych, zdrowotnych zmierzające do usamodzielnienia i wyjścia z bezdomności.

Pracownicy socjalni Zespołu pracy socjalnej ds. bezdomnych podejmowali również systematycznie działania w zakresie dotarcia do jak największej liczby osób przebywających w miejscach niemieszkalnych. W tym, celu wspólnie ze Strażą Miejską w Wałbrzychu przeprowadzali cykliczne patrole miejsc pobytu osób bezdomnych. Oferując pomoc w formie schronienia, udzielając kompleksowej informacji o miejscach udzielania pomocy. Dotychczasowe działania doprowadziły do zlokalizowania w miejscach niemieszkalnych 91 osób. Działania MOPS w Wałbrzychu ukierunkowane są również na kompleksową współpracę wszystkich służb i instytucji zajmujących się pośrednio/bezpośrednio problemem bezdomności. Prowadzona jest ścisła współpraca z Komendą Miejską Policji w Wałbrzychu, Strażą Miejską w Wałbrzychu, Specjalistycznym Szpitalem im. dra A. Sokołowskiego, Ośrodkami Służby Zdrowia, Kuratorami Sądowymi, NGO. Kontynuowano ścisłą współpracę z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w zakresie skierowania osób bezdomnych do magazynu żywności. Pracownicy socjalni zachowywali szczególną ostrożność oraz przestrzegali zasad reżimu sanitarnego. Wyposażeni są w maski, płyny do dezynfekcji oraz jednorazowe rękawiczki, które regularnie były rozdawane osobom bezdomnym.

Nie wszystkie osoby bezdomne przebywające w przestrzeni publicznej wyraziły chęć pobytu w placówkach dla bezdomnych funkcjonujących na terenie Wałbrzycha.

Działalność projektowa

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizował trzy projekty dofinansowane z środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W projekcie w ramach aktywnej integracji osiągnięto następujących wskaźniki rezultatu i produktu:

➤ „Nie emigruję – tu pracuję”

Projekt realizowany był przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w partnerstwie z Fundacją Rozwoju Ekonomii Społecznej i Gminą Wałbrzych – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wałbrzychu.

Projekt „Nie emigruję - tu pracuję” był współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020.

Całkowita wartość projektu: 2 410 860,55 zł. Kwota dofinansowania UE: 2 279 860 ,55 zł. Projekt realizowany był w okresie od 01.05.2019 r. do 31.12.2021 r.

Celem głównym projektu było wzmocnienie zdolności do zatrudnienia lub samozatrudnienia, a następnie utrzymania trwałej aktywności społecznej, zawodowej wśród 147 osób w tym 84 kobiet oraz 63 mężczyzn, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu miasta Wałbrzych.

Cel odpowiada na problem niskiej zdolności osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do samodzielnej i aktywnej integracji społeczno-zawodowej, a tym

samym podejmowania zatrudnienia lub samozatrudnienia i skutecznego wychodzenia z wykluczenia społecznego.

Projekt zakładał następujące formy wsparcia:

1. Indywidualne ścieżki reintegracji - diagnostyka kapitału społecznego, w tym doświadczeń zawodowych, umiejętności, predyspozycji- 147
2. Indywidualne wsparcie w rozwoju społeczno-zawodowym - coaching i animacja – skorzystało- 147 osób
3. Warsztaty kompetencji społecznych - zbudowanie wśród uczestników świadomości i podstawowej dla procesu reintegracji społecznej wiedzy i umiejętności związanych z własną aktywnością społeczną - uczestniczyło 30 osób
4. Doradztwo specjalistyczne (prawne, rodzinne, psychologiczne) aktywne wsparcie rozwoju kompetencji społecznych, zawodowych, rozwiązywanie oraz profilaktyka indywidualnych i rodzinnych kryzysów – uczestniczyło 147 osób
5. Szkoła Aktywnego Mieszkańca Obszaru Rewitalizowanego- rozwój kompetencji i umiejętności społecznych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społ. dot. funkcjonowania w grupie rodzinnej, społecznej oraz motywacji do podjęcia aktywności – uczestniczyło 52 osoby
6. Centrum wolontariatu - aktywna integracja wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem i z ich najbliższym otoczeniem oraz praktyczne budowanie kompetencji aktywności w społecznościach lokalnych – uczestniczyło 52 osoby
7. Kursy i szkolenia zawodowe - nabycie, podniesienie lub zmiana kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy – uczestniczyło 15 osób.
8. Staże - wzrost zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy – uczestniczyło 69 osób
9. Trening kompetencji społecznych „Aktywni Bezdomni”- rozwój kompetencji i umiejętności społecznych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wzrost motywacji do budowania pozytywnego wizerunku siebie jako przyszłego pracownika – uczestniczyło 18 osób

Uczestnicy dzięki udziałowi w projekcie mieli możliwość:

- podniesienia kwalifikacji, umiejętności, kompetencji społecznych i zawodowych,
- zdobycia doświadczenia zawodowego i praktycznych umiejętności umożliwiających dostosowanie się do wymagań rynku i otoczenia,
- zmianę swojej trudnej sytuacji życiowej poprzez przygotowanie do trwałego zatrudnienia.

Rezultaty/wskaźniki/produkty/osiągnięcia na zakończenie projektu:

1. liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 147
2. liczba osób objętych stażami – 52
3. liczba osób pracujących po opuszczeniu programu – 28
4. liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 13
5. liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 27

6. liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które osiągnęły postęp w rozumieniu efektywności społecznej (z wyłączeniem osób z niepełnosprawnościami) – 63
7. liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które osiągnęły postęp z rozumieniu efektywności zatrudnieniowej – 42
8. liczba osób z niepełnosprawnościami, które osiągnęły postęp w rozumieniu efektywności społecznej – 37
9. liczba osób z niepełnosprawnościami, które osiągnęły postęp w rozumieniu efektywności zatrudnieniowej – 19
10. liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła motywacja i pewność siebie po zakończeniu projektu – 96
11. liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 54
12. liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zamieszkujących tereny objęte programem rewitalizacji - 117
13. liczba osób objętych szkoleniami/ doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych - 58

Projekt realizowany przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych w partnerstwie z Fundacją Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz Gminą Wałbrzych – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wałbrzychu.

➤ **Projekt „Nie emigruję- tu żyję”**

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020.

Całkowita wartość projektu: 3 533 685,50 zł, kwota dofinansowania z Unii Europejskiej wynosi 3 003 165,50 zł.

Projekt realizowany w okresie od września 2021 r. do czerwca 2023 r. Celem głównym jest wzmocnienie zdolności do zatrudnienia lub samozatrudnienia, a następnie utrzymania trwałej aktywności społecznej, zawodowej wśród 144 osób w tym 86 kobiet oraz 58 mężczyzn zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Projekt zakłada następujące formy wsparcia:

1. Indywidualne ścieżki reintegracji – diagnoza aktualnego potencjału, doświadczeń, zasobów, problemów, predyspozycji, potrzeb społecznych i zawodowych, relacji w środowisku.
2. Indywidualne wsparcie rozwoju społeczno – zawodowym – coaching i animacja.
3. Warsztaty kompetencji społecznych – zbudowanie wśród uczestników/czek świadomości i podstawowej dla procesu reintegracji społecznej wiedzy i umiejętności związanych z własną aktywnością społeczną.
4. Poradnictwo specjalistyczne (prawne, rodzinne, psychologiczne) aktywne wsparcie rozwoju kompetencji społecznych, zawodowych, rozwiązywanie oraz profilaktyka indywidualnych i rodzinnych kryzysów.
5. Trening kompetencji społecznych „Aktywny Mieszkaniec” – rozwój kompetencji społecznych i umiejętności społecznych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym dotyczący funkcjonowania w grupie rodzinnej, społecznej oraz motywacji do podjęcia aktywności.
6. Klub wolontariusza – aktywna integracja wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem i z ich najbliższym otoczeniem, praktyczne budowanie

kompetencji aktywności w społecznościach oraz promocja w wsparcie wolontariatu świadczonego przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem dla osób, które również są zagrożone.

7. Kursy i szkolenia zawodowe – nabycie, podniesienie lub zmiana kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych na rynku pracy.
8. Staże – wzrost zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

➤ **Projekt „Centrum Integracji Społecznej...chcę być, czyli...”**

Projekt realizowany przez Fundację Rozwoju Ekonomii Społecznej w partnerstwie z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz Gminą Wałbrzych – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wałbrzychu.

Projekt realizowany w okresie od września 2021 r. do czerwca 2023 r. Celem projektu jest włączenie do aktywności społeczno – zawodowej 104 osoby, w tym 54 kobiety:

- Osoby o bardzo ograniczonych kompetencjach społeczno – zawodowych doświadczających wielokrotnego wykluczenia,
- Osoby chętne do aktywizacji, jednakże nie zdolne w związku z doświadczanymi problemami osobistymi/rodzinnymi do podjęcia i samodzielnego utrzymania stałej pracy i aktywności społecznej, w tym nie posiadające kwalifikacji zawodowych. Osoby kierowane do reintegracji społeczno – zawodowej w Centrum Integracji Społecznej.
- Osoby samodzielne lecz wymagające wsparcia w wejściu lub powrocie do aktywności społeczno – zawodowej z powodu doświadczania kryzysów m. in. uzależnień, niepełnosprawności, w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, wyjścia z ZK lub nie posiadające doświadczenia zawodowego. Osoby kierowane na ścieżkę stażową wspieraną aktywizacją społeczną.

Projekt zbuduje trwały efekt w postaci Centrum Integracji Społecznej, który w partnerstwie z Miastem Wałbrzych, Partnerami PES i we współpracy z dwoma spółdzielniami socjalnymi oraz spółką Non profit będzie systemowo aktywizował i podtrzymywał aktywność osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, także po zakończeniu projektu.

Projekt zakłada następujące formy wsparcia:

1. Diagnoza wyzwań i potrzeb – opracowanie indywidualnych ścieżek reintegracji społeczno – zawodowej.
2. Indywidualna i środowiskowa integracja społeczno – zawodowa: coaching oraz animacja
3. Budowanie kompetencji społecznych – warsztaty kompetencji społecznych – zbudowanie wśród uczestników/czek świadomości i podstawowej dla procesu reintegracji społeczno – zawodowej wiedzy i umiejętności związanych z własną aktywnością społeczną.
4. Utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Wałbrzychu.
5. Specjalistyczne poradnictwo – prawne, rodzinne i psychologiczne prowadzące do integracji społecznej i zawodowej.
6. Wolontariat – integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

7. Rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych – kursy i szkolenia zawodowe – nabycie, podniesienie lub zmiana kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych na rynku pracy.
8. Rozwój kompetencji zawodowych – zatrudnienie socjalne uczestników/czek CIS i program stażowy – wzrost zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Praca, kwalifikacje i zadania pracowników socjalnych

Priorytetowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Działania pracowników socjalnych koncentrują się na modyfikacji sposobu funkcjonowania osób, ich otoczenia, wzmacniania potencjału osób i rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej oraz wsparciu w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Powyższe założenia są spełniane poprzez podejmowane przez pracowników socjalnych działania zaprojektowane w oparciu o sporządzoną ocenę sytuacji i zmierzające do realizacji ustalonych celów.

Skuteczne oddziaływanie na jednostkę odbywa się po dogłębnym rozpoznaniu sytuacji w jakiej osoba lub rodzina się znajduje, jej zasobów, deficytów, po określeniu w jakich obszarach jej funkcjonowania występują trudności i jakie są ich przyczyny. Opracowana holistyczna diagnoza jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z osobą/rodziną. Zebrane informacje umożliwiają pracownikom socjalnym zaplanowanie działań, które są adekwatne do potrzeb, a w konsekwencji służą rodzinie w rozwiązaniu sytuacji problemowych, z jakimi się boryka.

Pracownicy socjalni rozwijają realizowane już metody pracy oraz podejmują m.in. następujące zadania:

- współpracę ze specjalistami zatrudnionymi w tut. Ośrodku w szczególności psychologami, konsultantami do spraw uzależnień, przemocy w rodzinie, zaburzeń psychicznych, konsultantami do spraw prawnych, koordynatorami pieczy zastępczej oraz asystentami rodziny w celu realizacji długofalowego planu pomocy,
- współpracę z Policją, w ramach której odbywają się cykliczne spotkania Grup Roboczych w ramach realizacji procedury Niebieskiej Karty, mające na celu wymianę informacji, ustalanie wspólnych działań na rzecz środowisk zagrożonych przemocą oraz działania mające charakter interwencyjny,
- udział w spotkaniach z asystentem rodziny, na których omawiana jest praca z rodziną w ramach usługi asystenta rodziny oraz dzielone są zadania do realizacji przez asystenta i pracownika socjalnego oraz innych specjalistów,
- współpracę z przedstawicielami szkół, przedszkoli, żłobków, poradni psychologiczno - pedagogicznych nakierowaną na zaspokojenie potrzeb dzieci,
- udział w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w Domach Dziecka i podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
- współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej,
- współpracę z właścicielami i administratorami lokali mieszkalnych,

- utrzymywanie stałej współpracy z przychodniami, szpitalami, mającej na celu zaspokojenie potrzeb klientów i udzielenie odpowiedniego wsparcia,
- prowadzenie postępowań alimentacyjnych z krewnymi w linii prostej osób umieszczanych w Domach Pomocy Społecznej,
- realizację środowiskowych form pracy socjalnej,
- udział w działaniach akcyjnych, takich jak np.: sprzątanie miasta, Wigilia miejska itp.,
- udział w działaniach akcyjnych dotyczących zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na zlecenie Sądu bądź innych zewnętrznych instytucji,
- przeprowadzanie wywiadów w związku z ubieganiem się osób o świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek wychowawczy,
- rozpoznawanie sytuacji rodzin pod kątem występowania problemu uzależnienia od alkoholu oraz w ramach możliwości obejmowanie pracą socjalną z równoczesnym zgłaszaniem do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- współpraca z firmą MG Partner świadcząca usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, w tym przeprowadzanie kontroli usług oraz bieżące monitorowanie ich realizacji przez opiekunki zatrudnione przez firmę,
- typowanie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej do objęcia usługą asystenta rodziny a następnie prowadzenie rodzin objętych usługą metodą zespołu ds. pracy z rodziną, uczestnictwo w zespołach ds. oceny rodziny zwoływanych przez asystentów rodziny,
- współrealizowanie Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEAD 2014-2020 poprzez kwalifikację beneficjentów, wydawanie skierowań, informowanie o terminach wydawania żywności,
- przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych oraz prowadzenie negocjacji na okoliczność ustalenia odpłatności za pobyt osób w Domu Pomocy Społecznej
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie rekrutacji do prac społecznie użytecznych.

Pracownicy socjalni dokonują systemowej diagnozy rodziny, badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, budują wraz z nią plan pomocy i podejmują różne formy pracy socjalnej, ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów i usamodzielnienie rodzin z różnymi dysfunkcjami. Współpracują z działającymi w dzielnicy instytucjami, organizacjami, w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi. Pracownicy socjalni wraz z organizacjami i grupami nieformalnymi współtworzą politykę pomocy społecznej w dzielnicach Wałbrzycha.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Zespołach Pracy Socjalnej pracują głównie na rzecz:

1. Osób starszych i niepełnosprawnych – podejmowane działania są skierowane na aktywizację społeczną osób, które ze względu na wiek, chorobę i/lub niepełnosprawność nie mogą samodzielnie realizować swoich potrzeb życiowych oraz tworzenie sieci wsparcia, która umożliwi pomoc tym osobom w funkcjonowaniu w środowisku. Ze względu na stale

rosnącą populacją osób starszych i niepełnosprawnych, wypracowywane są nowe formy pracy socjalnej, zapobiegające zjawisku wykluczenia społecznego. W szczególnie trudnych okresach dla osób starszych, takich jak zima i lato pracownicy socjalni dodatkowo monitorują środowiska osób starszych.

2. Osób bezrobotnych – w stosunku do tej grupy klientów, praca pracowników socjalnych polega na podejmowaniu działań aktywizujących zawodowo i społecznie w celu zwiększenia szans klienta na podjęcie zatrudnienia. Nadal kontynuowana jest współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu w zakresie aktywizacji zawodowej klientów Ośrodka.

3. Rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi – założeniem pracy jest zaspokojenie podstawowych potrzeb dzieci. Dotychczas wypracowane standardy oraz zdobyte doświadczenie pozwalają na systemowe podejście do pracy z rodziną. Jej celem jest udzielenie pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu występujących w rodzinie problemów i niwelowaniu istniejących zaniedbań. Cel ten realizowany jest zarówno poprzez indywidualną pracę socjalną, jak i formy grupowe. W sytuacjach zagrożenia dobra i bezpieczeństwa dziecka podejmowane są działania interwencyjne przy współudziale Policji oraz Sądu.

Aby pracownik socjalny mógł sprawnie wykonywać swoje zadania, musi spełniać wiele wymogów, które formułuje ustawa o pomocy społecznej. Szczegółowe wytyczne dotyczą kwalifikacji niezbędnych do zatrudnienia na stanowisku pracownika socjalnego. Art. 116 wspomnianej ustawy określa, że pracownikiem socjalnym może być osoba, która spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych warunków:

- 1) posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych;
- 2) ukończyła studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej;
- 3) do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków:

- a) pedagogika,
- b) pedagogika specjalna,
- c) politologia,
- d) polityka społeczna,
- e) psychologia,
- f) socjologia,
- g) nauki o rodzinie;

- 4) ukończyła studia podyplomowe z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, po uprzednim ukończeniu studiów na jednym z kierunków, o których mowa w pkt 3.

Zawód pracownika socjalnego wiąże się z licznymi wyzwaniem dnia codziennego i koniecznością radzenia sobie z presją społeczną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia 60 pracowników socjalnych, w tym 4 osoby posiadają wykształcenie policealne, 19 posiada wykształcenie wyższe – licencjat, 37 osób posiada wykształcenie wyższe magisterskie. Warto zaznaczyć, że ośrodki pomocy społecznej mają coraz więcej problemów ze znajdowaniem pracowników, którzy mieliby odpowiednie kwalifikacje. Katalog uprawnień jest określony w ustawie bardzo wąsko, zasadne jest rozszerzenie dostępu do tego zawodu zwłaszcza, że od kilku lat pracownicy socjalni są jednymi z najbardziej poszukiwanych pracowników na rynku pracy. Trudność zawodu pracownika socjalnego odnosi się do również do konieczności posiadania odpowiednich kompetencji. Oprócz praktycznej znajomości przepisów i regulacji administracyjnych pracownik socjalny powinien posiadać ogólną wiedzę

z zakresu socjologii, psychologii, zarządzania, pedagogiki, prawa czy ekonomii. Wszelkie potrzeby edukacyjne są więc na bieżąco monitorowane, pracownicy mają do dyspozycji szkolenia oraz warsztaty z zakresu specjalistycznych zagadnień z obszaru pracy socjalnej. W 2021 roku łącznie 60 pracowników brało czynny udział w 16 szkoleniach, które odbywały się stacjonarnie lub zdalnie.

W związku z ustawicznym rozwojem zawodowym pracowników socjalnych, który ma służyć utrzymaniu wysokiego poziomu usług, zachowaniu i wzmacnianiu kompetencji zawodowych, udzielaniu wsparcia, poszukiwaniu źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania zorganizowano superwizję grupową dla 30 pracowników. W okresie od kwietnia do listopada 2021 roku zaplanowano 24 spotkania z psychologiem, które obejmowały poprawę jakości pracy pracowników, zwiększenie wydajności ich pracy oraz objęcie wsparciem psychologicznym.

Praca pracowników socjalnych skupia się głównie na aktywności ich samych. To właśnie podejmowane przez nich działania przekładają się bezpośrednio na cele pomocy potrzebującym i wpływają na szeroko pojętą troskę o kapitał społeczny.

Świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze oraz pomoc osobom uprawnionym do alimentów

W 2021r. możemy zaobserwować znaczny spadek liczby osób pobierających świadczenia rodzinne, przy czym jednoczenie kwota wypłacanych świadczeń wzrosła.

Główną przyczyną spadku liczby osób pobierających świadczenia rodzinne jest niskie kryterium dochodowe, które w ciągu 17 lat od wprowadzenia ustawy o świadczeniach rodzinnych wzrosło jedynie o 170 zł, z kwoty 504 zł w 2004r. do kwoty 674 zł, która obowiązuje już od kilku lat.

W tym czasie najniższa pensja krajowa wzrosła z kwoty 824 zł brutto (ok. 602 zł netto) w 2004r. do 2800 zł brutto (2 017 zł netto) w 2021r., a więc w przypadku najniższej krajowej możemy zauważyć ponad trzykrotny wzrost, natomiast kryterium dochodowe uprawniające do zasiłku rodzinnego od 17 lat praktycznie nie uległo zmianie. Taka sytuacja powoduje, że obecnie prawa do zasiłku rodzinnego jest pozbawiony praktycznie każdy osiągający dochody na poziomie najniższej krajowej. Osoba samotnie wychowująca jedno dziecko osiąga dochód na osobę w rodzinie 1008,50 zł netto i nie jest uprawniona do zasiłku rodzinnego.

Sytuacji nie poprawia, w przypadku takich osób, wprowadzenie do ustawy o świadczeniach rodzinnych tzw. zasady „złotówka za złotówkę”, dzięki której osoby które dotychczas przekraczały kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych otrzymują te świadczenia w pomniejszonej wysokości, gdyż kwota przekroczenia kryterium dochodowego jest wyższa niż kwota świadczeń o które może się ubiegać taka osoba.

Od 1 stycznia 2016r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca również nowe świadczenie rodzinne - świadczenie rodzicielskie, w wysokości 1000 zł miesięcznie dla kobiet, które urodziły dziecko, a nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego.

W ostatnich latach możemy zauważyć również wzrost liczby osób pobierających świadczenia opiekuńcze uzależnione od niepełnosprawności tj. zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy. Wzrost liczby osób pobierających świadczenia opiekuńcze jest również powodem, dla którego ogólna kwota wypłacanych świadczeń jest wyższa w stosunku do lat ubiegłych, świadczenie pielęgnacyjne jest corocznie

waloryzowane, w 2021r. świadczenie pielęgnacyjne wynosiło 1971 zł. Coraz więcej osób sprawujących opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny próbuje uzyskać prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, gdyż jest to świadczenie ponad trzykrotnie wyższe niż specjalny zasiłek opiekuńczy. Kwota specjalnego zasiłku opiekuńczego wynosi 620 zł i nie zmieniła się od 2018 r.

Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela zawierająca szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin pobierających poszczególne zasiłki, świadczenia i dodatki z tytułu świadczeń rodzinnych.

Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne (stan na 31.12.2021 r.)

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek rodzinny	2530	2840	2755	2168	1698
Dodatek z tytułu:					
urodzenia dziecka	335	360	235	196	204
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	80	90	93	63	44
samotnego wychowywania dziecka	422	444	408	370	313
wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	717	806	790	734	701
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	399	414	398	339	325
pokrycia wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	42	52	44	54	42
pokrycia wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	7	13	10	10	9
Świadczenie pielęgnacyjne	403	417	414	434	490
Zasiłek pielęgnacyjny	3741	3876	4064	4040	4079
Specjalny zasiłek opiekuńczy	88	90	90	83	66
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	650	667	536	478	451
Świadczenie rodzicielskie	325	287	263	234	241
Ogółem liczba rodzin pobierających świadczenia	5935	6358	6425	5841	5499
Kwota wypłacanych świadczeń w zł	28 370 613	30 096 306	31 474 076	32 424 413	32 964 593

Świadczenie wychowawcze

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadziła od 1 kwietnia 2016r. nowe świadczenie – świadczenie wychowawcze tzw. 500+. W 2020r. świadczenia wychowawcze otrzymało 10710 wałbrzyskich rodzin dla 13 732 dzieci. Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwoty wypłaconych świadczeń wychowawczych przedstawia poniższa tabela. W 2021r. została zmieniona ustawa o pomocy Państwa w wychowywaniu dzieci, która przenosi od 1 stycznia 2022r. obsługę świadczenia wychowawczego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z tym 2021r. jest ostatnim rokiem, w którym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w całości realizował wypłatę świadczenia wychowawczego. W 2022r. 500+ będzie wypłacane wyłącznie do maja. Po 31 maja 2022r. będą wypłacane wyłącznie świadczenia zaległe, np. po ustaleniu prawa do świadczeń przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki, w przypadku rodzin dla których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Świadczenie wychowawcze	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	5729	5594	10673	10726	10710
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	49 219 979	46 313 882	64 256 308	83 636 604	83 844 486

Pomoc osobom uprawnionym do alimentów

W 2021 wzrosła liczba rodzin uprawniona do świadczenia alimentacyjnego jednakże kwota wypłacanych świadczeń jest niższa niż w poprzednich latach. Jest to spowodowane tym, że po zwiększeniu kryterium dochodowego do kwoty 900 zł na osobę w rodzinie i wprowadzeniu zasady „złotówka za złotówkę”, więcej rodzin otrzymuje świadczenia pomniejszone o kwotę przekroczenia kryterium dochodowego. Kwota świadczenia wypłacanego z zastosowaniem tej zasady nie może być niższa niż 100 zł miesięcznie.

Kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń alimentacyjnych wzrosło z kwoty 725 zł w latach 2007 – 2019, do kwoty 800 zł od października 2019r. i 900 zł od października 2020. Wzrost kryterium dochodowego podobnie jak w przypadku świadczeń rodzinnych na przestrzeni 14 lat tj. od wejścia w życie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w 2007r. jest minimalny i wynosi zaledwie 175 zł, gdy w tym czasie najniższa krajowa, która w 2007r. wynosiła 936 zł brutto (ok. 675 zł netto) wzrosła do kwoty 2800 zł brutto, a więc ponad dwukrotnie. Ponadto maksymalna kwota świadczeń możliwych do wypłaty w 2021r. wynosi tyle samo co w 2007r. i wynosi 500 zł, gdy często wyroki zasądzające alimenty opiewają na kwoty wyższe. Sytuacji rodzin nie ratuje również świadczenie wychowawcze (500+) gdyż jest ono wypłacane do 18 roku życia, natomiast świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują do 25 roku życia jeśli dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej, a w przypadku osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności także powyżej 25 roku życia.

Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych oraz kwoty wypłacanych świadczeń alimentacyjnych przedstawia poniższa tabela.

Świadczenie alimentacyjne	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	1194	1016	909	783	828
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	6 659 561	6 337 135	5 716 427	5 109 324	4 894 502

Jednorazowe świadczenie wypłacane na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wprowadziła od 1 stycznia 2017r. nowe świadczenie jednorazowe w wysokości 4000 zł. dla rodzin, w których urodziło się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W 2021r. z takiej formy pomocy skorzystało 14 rodzin dla 15 dzieci i niestety jest to znaczący wzrost liczby rodzin w których urodziło się ciężko chore dziecko.

Świadczenie „Za życiem”	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	4	6	9	14
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	16 000	24 000	36 000	60 000

Świadczenie „Dobry start”

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start" wprowadziło nowe świadczenie związane z rozpoczęciem przez uczniów kolejnego roku szkolnego.

W 2021r. obsługę wypłaty tego świadczenia przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Dział Świadczeń Rodzinnych wypłacił 4 świadczenia zaległe za 2020r. w łącznej wysokości 1200 zł

Świadczenie „Dobry start”	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	7 158	7394	7309	2
Liczba świadczeń	9 300	9505	9 296	4
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	2 788 500	2 848 950	2 786 700	1 200

Karta Dużej Rodziny

Od 2021r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizuje rządowy program Karta Dużej Rodziny.

Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Karta przysługuje niezależnie od dochodu. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci powyżej 18 roku życia legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności na okres ważności orzeczenia. W 2021r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu obsłużył 200 wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny lub wydanie jej duplikatu, łącznie przyznano 500 kart.

Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus

Program Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus skierowany jest do rodzin wielodzietnych czyli rodzin z co najmniej trojgiem dzieci na wychowaniu oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, w których wychowuje się co najmniej 3 dzieci. Potwierdzeniem uczestnictwa rodziny wielodzietnej w Programie jest specjalna karta – Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus wydawana dla każdego członka rodziny. W 2021r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu obsłużył 273 wnioski o przyznanie Wałbrzyskiej Karty Rodzina 3 Plus.

Dodatki mieszkaniowe

Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021, poz. 2021) dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

Podstawowym celem przyznawania dodatków mieszkaniowych jest zrekompensowanie wydatków związanych z utrzymaniem lokalu mieszkalnego.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku. Niskie dochody to podstawowy warunek uzyskania dodatku mieszkaniowego. Jednak ważna jest również wielkość powierzchni użytkowej (określonej powierzchni lokalu), którą dysponuje osoba/rodzina ubiegająca się o wsparcie. Ustawa o dodatkach mieszkaniowych ściśle określa kryteria powierzchni użytkowej lokalu, jaka uprawnia do otrzymania pomocy.

Szczegółowe dane w zakresie składanych wniosków i przyznanych dodatków przedstawia poniższa tabela:

Rozpatrzone wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego w latach 2020 – 2021

Wnioski rozpatrzone	OGÓLEM	2020	2021
			3098
	Pozytywnie	2694	2911
	Negatywnie	404	470
Powody odmowy przyznania dodatku mieszkaniowego	Przekroczenie powierzchni normatywnej	40	44
	Przekroczenie kryterium dochodowego	22	19
	Małe wydatki w stosunku do dochodu	75	63
	Dodatek niższy niż 2% najniższej emerytury	23	12
	Brak tytułu prawnego	51	34
	Umorzenie postępowania	107	128
	Pozostałe	86	170
Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatek	1-osobowych	1369	1479
	2-osobowych	559	615
	3-osobowych	310	328
	4-osobowych	246	258
	5-osobowych	136	142
	6 i więcej	74	89
	do 50 zł miesięcznie	42	40

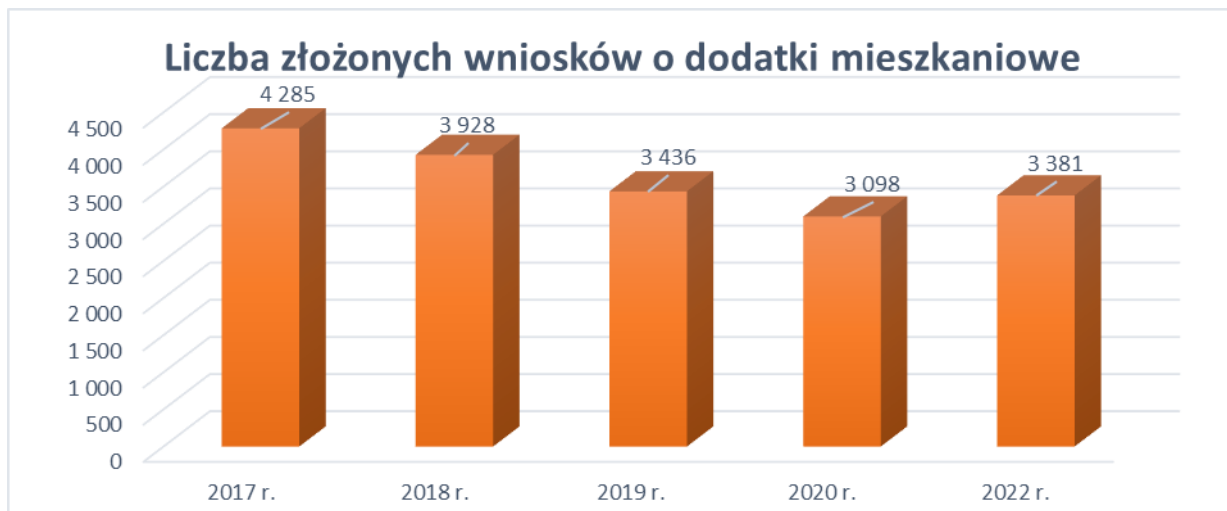

Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	51-100 zł miesięcznie	250	214
	101-150 zł miesięcznie	462	436
	151-200 zł miesięcznie	560	546
	powyżej 200 zł miesięcznie	1380	1675
Liczba wstrzymanych wypłat dodatków mieszkaniowych	Ogółem	16	25

Wyplacone dodatki mieszkaniowe w latach 2019- 2020 ze względu na rodzaj własności lokali

Rodzaj mieszkań	Ilość wypłaconych dodatków mieszkaniowych		Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych		Średni wypłacony dodatek mieszkaniowy	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Komunalne	10 838	10 171	2390 441	2 485 205	220,56	244,34
Spółdzielcze	1 969	2 024	311 535	339 331	158,22	167,65
Inne	4 225	4 219	880 229	961 111	208,34	227,81
Razem	17 032	16 414	3 582 204	3 785 646	210,32	230,64

Jak wynika z poniższej tabeli notuje się wzrost osób wnioskujących o przyznanie dodatku mieszkaniowego. W porównaniu do 2020 roku liczba ta zwiększyła się o 283 osoby. Ilość wniosków rozpatrzonych pozytywnie w roku 2021 do roku 2020 wzrosła o 217. Głównym powodem takiej sytuacji są: zbyt niskie dochody na utrzymanie mieszkania spowodowane pandemią wywołaną przez wirusa Covid-19. Jednocześnie notuje się spadek do roku 2020 z powodu przekroczenia kryterium dochodowego, małych wydatków w stosunku do dochodów. Natomiast nastąpił wzrost decyzji odmownych z powodu przekroczenia powierzchni normatywnej, utraty lub braku tytułu prawnego do zajmowanego lokalu, nieopłacanie części „własnej” dodatku mieszkaniowego. W dalszym ciągu najwyższą kwotę dodatków mieszkaniowych wypłacana jest mieszkańcom lokali komunalnych.

Dodatki energetyczne

Od 1 stycznia 2014 r. zgodnie z delegacją ustawy Prawo energetyczne (Dz.U z 2022r., poz. 200), osoby otrzymujące dodatek mieszkaniowy mają prawo do zryczałtowanego dodatku energetycznego. Dodatek energetyczny przyznaje się w drodze decyzji, na wniosek odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej, przez którego rozumie się osobę, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Wypłata dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej. Dodatek energetyczny wypłacają gminy, które otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku energetycznego, w granicach kwot określonych na ten cel w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2020 roku zmniejszyła się liczba osób korzystających z możliwości dopłaty do kosztów energii elektrycznej w formie dodatków

energetycznych. Zestawienie dodatków energetycznych wypłaconych w 2021 roku obrazuje poniższa tabela.

Stawka dodatków energetycznych	Ilość osób w gospodarstwie domowym	Liczba dodatków energetycznych (pełnych świadczeń) wypłaconych na podstawie wydanych decyzji	Kwota pełnych świadczeń wypłaconych dodatków energetycznych
10,94	1 osoba	768	8 401,92
12,09		1 209	14 616,81
15,19	od 2 do 4	486	7 382,34
16,79		694	11 652,26
18,23	5 i więcej	47	856,81
20,15		81	1 632,15
x	x	3 285	44 542,29

Dopłaty do czynszów w ramach programu „Mieszkanie na start”

Zadanie powierzone Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w 2019 roku. W 2020 roku złożone zostały 3 nowe wnioski o przyznanie dopłaty do czynszu. Dopłatami objętych było 58 osób na łączną kwotę 164.157,71 zł.

Dopłaty do czynszu w związku z COVID-19

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw wspierających rozwój mieszkalnictwa (Dz.U. 2021 poz.11) oraz art. 15zzzic – art. 15 zzzii ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842 z późn. zm.) wprowadzono nowy instrument wsparcia najemców oraz podnajemców lokali mieszkalnych dotkniętych ekonomicznymi skutkami epidemii COVID-19, polegający na możliwości przyznawania dodatków mieszkaniowych powiększonych o dopłatę z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, zwaną „dopłatą do czynszu”.

Wniosek o dodatek mieszkaniowy powiększony o dopłatę do czynszu można było składać nie później niż do dnia 31 marca 2021r. Program realizowany był do 31 grudnia 2021r. O dodatek mogli wnioskować wyłącznie najemcy lub podnajemcy lokalu mieszkalnego, którzy utracili dochody z powodu pandemii COVID-19 od dnia ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii z powodu COVID-19. Dodatek mieszkaniowy powiększony o dopłatę do czynszu stanowi 75% miesięcznego czynszu opłacanego przez najemcę, jednak nie więcej niż 1500 zł. Wysokość dopłaty do czynszu stanowiła różnicę między wysokością dodatku mieszkaniowego powiększonego o tę dopłatę a wysokością dodatku mieszkaniowego ustaloną zgodnie z art. 6 ustawy o dodatkach mieszkaniowych.

Tutejszy Ośrodek przyznał z programu dopłatę z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zwanej "dopłatą do czynszu" jednej osobie w okresie od 1 lutego 2021r do 31 lipca 2021r. w kwocie miesięcznej 327,51zł.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

Pomoc materialna o charakterze socjalnym jest przyznawana uczniowi w formie stypendium szkolnego lub zasiłku szkolnego, uczniowi znajdującemu się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów w rodzinie w szczególności, gdy w rodzinie tej występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także, gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Wysokość stypendium oraz zasiłku uzależniona jest od wysokości świadczeń rodzinnych oraz Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Wałbrzych, przyjętego uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha. Zgodnie z ustawą wnioski należy składać do dnia 15 września każdego roku. Po tym terminie wnioski mogą być składane w wyjątkowych sytuacjach określonych w wyżej wspomnianym Regulaminie.

Przyznawanie pomocy uczniom o charakterze socjalnym jest zadaniem z zakresu administracji rządowej dofinansowanym przez gminę w wysokości 20% wydatkowanych środków. W 2021 roku środki wydatkowane na pomoc materialną dla uczniów wyniosły w 851 930 zł, przyznano stypendia szkolne w pierwszym półroczu 568 uczniom oraz 11 uczniom zasiłki szkolne, w drugim 584 uczniom. Jest to kolejny spadek w stosunku do lat ubiegłych i nastąpił głównie wśród uczniów szkół podstawowych.

Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Na mocy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do zadań zleconych z gminy z zakresu administracji państwowej należy wydawanie decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniający kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonym w przepisach o pomocy społecznej.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, jest decyzja wójta, burmistrza, prezydenta gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo. Decyzję wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Decyzja wydawana jest na okres 90 dni od daty złożenia wniosku przez świadczeniobiorcę lub od daty udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez świadczeniodawcę.

W 2021 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydał łącznie 225 decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w tym 13 decyzji odmownych. Decyzje wydawane były zarówno na wniosek świadczeniobiorców jak i świadczeniodawców.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

Dział Rehabilitacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku (Dz.U. z 2021 r, poz.573 z późn.zm.). Zadania realizowane przez Dział w 2021 to:

- dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się,
- dofinansowanie do likwidacji barier technicznych,
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych,
- dofinansowanie do działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
- realizacja programu „Aktywny Samorząd,
- pomoc osobom poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi.

W 2021 roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznał algorytmem dla Miasta Wałbrzycha środki finansowe w wysokości 4 303 486,00 zł. Zgodnie z przyznanym jej kompetencjami, Rada Miasta Wałbrzycha podzieliła w/w środki na

poszczególne zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ich podział ilustrują poniższe wykresy.

W 2021 roku nastąpił nieznaczny wzrost przyznanych środków finansowych w tym przeznaczonych na działalność warsztatów terapii zajęciowej. Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha, największa kwota została przeznaczona na dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, a następnie na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych oraz likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

Dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych:

Osoby ubiegające się o dofinansowanie wraz z opiekunami	Przyznane dofinansowania		Wypłacone dofinansowania	
	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł
401	368	517 749,00	330	458 769,00

Ze względu na większą ilość środków z PFRON otrzymanych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w 2021 roku, dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych przyznano wszystkim osobom z niepełnosprawnością znaczną i umiarkowaną, które nie przekraczają kryterium dochodowego oraz dzieciom i młodzieży uczącej się i nie pracującej do 24 roku życia. Pomimo pandemii coronavirusa, beneficjenci nie mieli większych problemów z zorganizowaniem dla siebie wyjazdu na rehabilitację, najczęściej wybierane turnusy przez osoby niepełnosprawne to turnusy o charakterze ogólnousprawniającym oraz rehabilitacyjno – integracyjnym.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

W 2021 roku zawarto 9 umów na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny. Dofinansowaniem objęto wnioskodawców potrzebujących sprzętu do rehabilitacji

w warunkach domowych: rowery rehabilitacyjne, orbitreki, drabinki do nauki chodzenia, bieżnie, piłki i sprzęt wspomagający niepełnosprawność ruchową u dzieci.

Wnioski rozpatrywane były zgodnie z indywidualnymi potrzebami wnioskodawców, brano pod uwagę opinie lekarza specjalisty, rodzaj niepełnosprawności a także wysokość dochodów. Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 80% poniesionych kosztów przez wnioskodawcę.

Pomocą w dofinansowaniu do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze objęto 804 osoby z niepełnosprawnością, dofinansowanie obejmowało przede wszystkim aparaty słuchowe, systemy wspomagające słyszenie FM, pieluchomajtki, cewniki,

kule, balkoniki, wózki inwalidzkie, protezy kończyn, piersi, obuwie ortopedyczne, peruki, pionizatory.

Wnioski rozpatrywane były wg kolejności wpływu przy czym w wyjątkowych sytuacjach dofinansowanie wypłacane było poza kolejnością. Dofinansowanie do aparatów słuchowych wypłacane było w kwocie 1000 zł dla osób niepracujących i niebędących w wieku aktywności zawodowej natomiast dla osób pracujących, uczących się i dzieci w pełnej kwocie czyli 150% z przyznanego limitu w ramach dofinansowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Złożone wnioski		Zawarte umowy (sprzęt rehabilitacyjny)		Wypłacone dofinansowania (przedm. Ortopedyczne i sprzęt pomocniczy)	
Liczba osób	Kota w zł	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
901	1 976 662,00	9	10 406,00	804	1 065 559,00

Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu przyznano dofinansowania przede wszystkim dla osób mających znaczące problemy w komunikowaniu się czyli dla osób głuchoniemych, mających trudności z wypowiedaniem się, niesłyszących, niedowidzących. W ramach tego zadania dofinansowano do zakupu komputerów przenośnych, komputerów stacjonarnych oraz do komunikatorów i smartfonów.

W 2021 roku dofinansowanie wynosiło 80% poniesionych kosztów.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wypłacone dofinansowania	
	liczba Osób	kwota w zł	liczba osób	kwota w zł
43	40	129 309,00	17	129 309,00

Dofinansowanie likwidacji barier technicznych

W 2021 roku przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych brano pod uwagę stopień i rodzaj niepełnosprawności oraz wpływ zakupionego sprzętu na poprawę funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w najbliższym otoczeniu. Dofinansowaniem objęto zakup schodołazów, podnośników wannowych, łóżek ortopedycznych. Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 80%. Tabela ilustruje liczbę osób objętych dofinansowaniem oraz wypłacone środki finansowe.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wypłacone dofinansowania	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
34	28	174 019,00	28	174 019,00

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych.

W 2021 roku 63 osoby ubiegały się o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, osoby niepełnosprawne wnioskowały najczęściej o:

- budowę/adaptację łazienki dostosowanej do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
- budowę/adaptację centralnego ogrzewania dostosowanego do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
- likwidację progów w mieszkaniu osoby niepełnosprawnej,
- podjazdy

Wnioski rozpatrywane były wg indywidualnych potrzeb a dofinansowanie otrzymały tylko takie osoby które poruszają się przy pomocy wózka inwalidzkiego, balonika lub kul oraz zamieszkują wspólnie z innymi osobami niepełnosprawnymi a likwidacja barier w miejscu ich zamieszkania znacznie ułatwi tym osobą swobodne i w miarę samodzielne poruszanie się w miejscu zamieszkania. Dofinansowanie obejmowało 80% poniesionych kosztów.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wyplacone dofinansowania	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
63	19	381 516,00	19	381 516,00

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Na Działalność trzech funkcjonujących w gminie Wałbrzych Warsztatów Terapii Zajęciowej przeznaczono środki finansowe z funduszu PFRON w wysokości 1 887 552,00 zł oraz z budżetu gminy Wałbrzych 209 728,00 zł, razem – 209 728,00 zł.

Warsztaty Terapii Zajęciowej są placówkami pobytu dziennego dla 90 osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym.

W 2021 roku warsztaty z powodu pandemii zawieszały okresowo swoją działalność, prowadziły w tym czasie zajęcia zdalne poprzez portale społecznościowe, wyznaczając uczestnikom zdania do zrealizowania w danym dniu. Taka forma pracy okazała się dużym wsparciem dla uczestników wtz i ich rodzin w czasie zamknięcia placówki.

Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Sport, Kultura, Rekreacja i turystyka stanowi niezbędny czynnik wszechstronnego rozwoju, potęguje oddziaływania wychowawcze i usprawniające, poprzez kształtowanie takich cech charakteru jak: zdyscyplinowanie, poczucie odpowiedzialności, wytrwałości i wiary we własne siły. Sport, kultura fizyczna działa na organizm ludzki w trzech aspektach; fizjologicznym, psychicznym, społeczno-wychowawczym. Sport, wychowanie fizyczne oraz wszelka inna aktywność ruchowa, czy to w zakresie rekreacji czy rehabilitacji jest jednym z istotniejszych elementów życia osób niepełnosprawnych. Podstawowym zadaniem

rehabilitacji jest usprawnienie jednostki pod względem fizycznym, umysłowym, psychicznym lub społecznym i obejmuje szereg oddziaływań natury pedagogicznej i społecznej mających za cel przywrócenie w miarę możliwości jednostce niepełnosprawnej możliwości funkcjonowania w społeczeństwie.

W 2021 roku dofinansowanie udzielano w kwocie nie większej niż 8 000,00 zł dla danej organizacji, stowarzyszenia czy fundacji. Ze względu na pandemię wirusa SARS CoV-2 organizacje pozarządowe zmuszone były zrezygnować z większości zaplanowanych zadań. Organizacje pozarządowe zrealizowały działania organizowane na małą skalę zachowując reżim sanitarny lub realizując zadania online.

Złożone wnioski		Zawarte umowy		Wypłacone dofinansowania	
Ilość	kwota	ilość	Kwota w zł	ilość	Kwota w zł
10	142 274,00	9	55 520,00	9	55 419,00

Pilotażowy Program „Aktywny Samorząd”

Program Aktywny samorząd jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie dają większe możliwości na aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz aktywności społecznej osób niepełnosprawnych. Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Program obejmuje dwa Moduły:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej: dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, wysokość dofinansowania wynosi do 85% jednak nie więcej niż 8 000 zł oraz dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania prawa jazdy kategorii B, wysokość dofinansowania wynosi do 75 %:

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania wysokość dofinansowania wynosi maksymalnie 90 % a także dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, wysokość dofinansowania wynosi maksymalnie 4 000 zł w przypadku osoby głuchoniewidomej i maksymalnie 2000 zł w przypadku pozostałych adresatów programu.

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się: w ramach obszaru C wnioskodawcy mogą ubiegać się o dofinansowanie:

- wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, do 90% dofinansowania ze środków PEFRON,
- utrzymanie sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, dofinansowanie ze środków PEFRON do 3 500,00 zł,
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, do 90% dofinansowania ze środków PEFRON,
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, do 90% dofinansowania ze środków PEFRON,

- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego do 75% dofinansowania ze środków PEFRON.

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, dofinansowanie lub refundacja kosztów opieki nad osobą zależną (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem), wysokość dofinansowania wynosi 300 zł miesięcznie, dofinansowanie nie może przekroczyć 85% kosztów.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

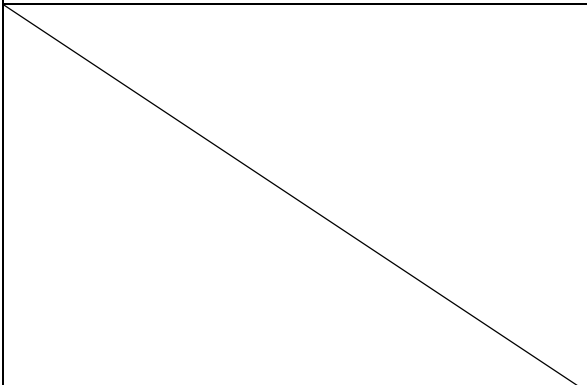
1. Opłata za naukę (czesne), równowartość kosztów czesnego w ramach jednej, aktualnie realizowanej formy kształcenia na poziomie wyższym (na jednym kierunku) - przy czym dofinansowanie powyżej kwoty 4 000 zł jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu wnioskodawcy nie przekracza kwoty 764 zł (netto) na osobę.
2. Dodatek na pokrycie kosztów kształcenia, w wysokości do 1500 zł z możliwością zwiększenia za naukę po za miejscem zamieszkania, niepełnosprawność sprzężoną, kartę dużej rodziny, znaczny stopień niepełnosprawności
3. Dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego - w przypadku osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami studiów doktoranckich wysokość dofinansowania wynosi do 4 000 zł.

	MODUŁ I likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	
	Ilość osób	Kwota w zł
Obszar A Likwidacja bariery transportowej		
Zadanie 1 Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,	1	10 000,00
Zadanie 2 Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo	5	9 952,00

umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,		
<p>Zadanie 3 Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,</p>	0	0
<p>Zadanie 4 Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,</p>	0	0
<p>Obszar B Likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informatycznym</p>		
<p>Zadanie 1 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,</p>	4	32 633,00
<p>Zadanie 2 Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,</p>	1	2 000,00
<p>Zadanie 3 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,</p>	4	24 385,00

<p>Zadanie 4 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,</p>	3	10 028,00
<p>Zadanie 5 Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.</p>	0	0
<p>Obszar C Likwidacja barier w poruszaniu się</p>		
<p>Zadanie 1 Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,</p>	0	0
<p>Zadanie 2 Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,</p>	2	6 570,00

<p>Zadanie 3 Pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,</p>	1	25 000,00
<p>Zadanie 4 Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,</p>	0	0
<p>Zadanie 5 Pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,</p>	5	33 650,00
<p>Obszar D Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej</p>	3	6 024,00
	<p>Moduł II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym</p>	
	Liczba osób	Kwota w zł
	35	126 111,31

Rejestracja na szczepienia przeciw COVID -19.

Dział Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych od lutego 2021 roku zajmował się rejestracją osób na szczepienia przeciw COVID – 19 do punktu szczepień znajdującego się w Starej Kopalni w Wałbrzychu. Infolinia funkcjonowała od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 15:00. Od lutego do końca grudnia 2021 roku odebrano łącznie 22 887 połączeń.

Transport osób z niepełnosprawnością i 70 + na szczepienia przeciw COVID – 19

W styczniu 2021 roku na polecenie Wojewody Dolnośląskiego miasto Wałbrzych zostało zobligowane do zorganizowania transportu na szczepienia przeciw COVID-19 dla osób, które mają trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień czyli:

- osób niepełnosprawnych, posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym o kodzie R lub N,
- osób powyżej 70 roku życia, mających obiektywne i niemożliwe o przezwyciężenia we własnym zakresie trudności w samodzielnym dotarciu do punktu szczepień.

Realizacja powyższego zadania zajęł się Dział Rehabilitacji w którym utworzono infolinię umożliwiającą zgłaszanie przez mieszkańców Wałbrzycha transportu do punktu szczepień. Infolinia funkcjonowała od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 15:00. Od stycznia do końca grudnia 2021 roku z transportu do punktów szczepień skorzystały 333 osoby.

Szczepienia w domu

Prezydent Miasta Wałbrzycha wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców zorganizował mobilny punkt szczepień, który zajmował się szczepieniem mieszkańców Wałbrzycha w domu. Pomoc skierowana była do osób, które z powodu swojej niepełnosprawności lub stanu zdrowia uniemożliwiającego dotarcie do stacjonarnego punktu szczepień wymagały szczepienia w domu. Aby usprawnić prace mobilnego punktu została utworzona infolinia, która obsługiwana była przez Dział Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Zgłoszenia przyjmowane były od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 15:00.

Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej przedstawiam potrzeby na terenie miasta Wałbrzycha w zakresie zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu.

Ze zgłaszanych w ubiegłym roku potrzeb, realizacja niektórych zakończyła się lub jest mocno zaawansowana. Zakończyła się inwestycja w wałbrzyskiej dzielnicy Biały Kamień mająca na celu utworzenia Domu Pomocy Społecznej dla 30 osób. Otwarcie Domu miało

miejsce w maju 2021 roku, umieszczono 30 osób. Utworzenie nowego domu zapewniło całodobową opieką z powodu wieku i choroby osobom, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, zminimalizowano problem jakim była zwiększająca się liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej.

Kontynuowane były działania zmierzające do przeniesienia Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy, który obecnie znajduje się na jednym piętrze budynku przy ul. Ogrodowej 2a do budynku przy ul. Grota Roweckiego 3. Zmiana ma na celu zwiększenie komfortu osób trafiających do Ośrodka, nowy budynek będzie przystosowany do nowej roli, kompletnie wyposażony, będzie posiadał również oddzielne wejście. Obecnie SOW jest częścią kompleksu przy ul. Ogrodowej, w którym znajduje się m.in. Schronisko dla bezdomnych kobiet, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży oraz mieszkania chronione. Dzięki przeniesieniu na ulicy Ogrodowej zwolni się jedno piętro, dzięki czemu można będzie rozszerzyć działalność mieszkań chronionych. Ze względu na wzrost liczby osób, które nie są gotowe na to, aby trafić do domu pomocy społecznej, jednak są na tyle niesamodzielne, że nie mogą poradzić sobie w swoim środowisku. W związku z tym, że znajdujący się w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży wymaga podwyższenia standardu, wystąpiono z wnioskiem o dofinansowanie z budżetu państwa środków remontowych oraz z przeznaczeniem na zakup wyposażenia. W fazie projektu jest adaptacja budynku przy ul. Beethovena celem utworzenia tam centrum wspierającego osoby bezdomne w tym mieszkań oraz noclegownią, ogrzewalnią, miejską łaźnią oraz magazynem odzieży. Planuje się również przenieść do budynku Schronisko dla bezdomnych mężczyzn, obecnie znajdujące się przy ul. Pocztowej 22.

Prowadzone są szkolenia pracowników socjalnych, głównie z powodu pandemii w systemie online organizowane przez firmy zewnętrzne. Zorganizowano niezbędne superwizję dla kadry zarządzającej oraz oddzielnie dla pracowników socjalnych.

Prowadzone były szkolenia w ramach własnych zasobów zarówno z zakresu pomocy społecznej, profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W związku z trwającą pandemią COVID-19 na bieżąco kupowano środki dezynfekujące, rękawice, maseczki, które przekazano wszystkim pracownikom ośrodka i zalecono ich bezwzględne używanie, zlecono codzienne dezynfekowanie klamek, toalet, sprzętu komputerowego, telefonów, wprowadzono we wszystkich budynkach MOPS konieczność ozonowania, przez budynkami głównej siedziby MOPS oraz przy Dziale Świadczeń Rodzinnych postawiono urny na wszystkie wnioski, podania, skargi i inne dokumenty składane przez klientów. Wszystkie dokumenty codziennie rejestrowano. Stworzono Bezpieczne Procedury Obsługi Klientów, które umieszczono na stronach MOPS, oraz zawieszono we wszystkich budynkach ośrodka.

W celu polepszenia jakości usług socjalnych dla mieszkańców konieczne są w roku 2022 następujące działania:

Uruchomienie i utrzymanie już istniejących mieszkań chronionych w części budynku przy ul. Ogrodowej 2a.

Na terenie Wałbrzycha jest znaczna liczba osób samotnych, chorych, które mogą samodzielnie funkcjonować jedynie przy zapewnieniu im odpowiedniego wsparcia, dlatego

konieczne jest uruchomienie kolejnych mieszkań chronionych. Dotychczas, w wyniku przebudowy parteru budynku przy ul. Ogrodowej 2a powstało 7 mieszkań chronionych dla 23 osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi oraz wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych. Kompleks obejmuje również punkt wydawania posiłków z zapleczem kuchennym oraz salę warsztatowo-szkoleniową dla mieszkańców, zagospodarowane zostało otoczenie całego budynku. Planuje się utworzenie dodatkowych mieszkań chronionych w budynku przy ul. Ogrodowej, po opuszczeniu jednego z pięter przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy zajmowanych pomieszczeń.

- **Przeniesienie Domu Pomocy Społecznej prowadzonego dla osób starszych i przewlekle somatycznie chorych przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi**

Dom Pomocy Społecznej mający siedzibę przy ul. Zachodniej 17 przeznaczony jest dla 48 przewlekle chorych kobiet i mężczyzn. Ze względu na ograniczenia budynku, w tym bariery architektoniczne placówka ma trudną sytuację w dochodzeniu do standardów. Pomimo podejmowania działań naprawczych placówka nie jest w stanie sprostać wszystkim wymaganiom. W związku z koniecznością podjęcia działań zmierzających do dostosowania panujących warunków do obowiązujących przepisów zasadne jest przeniesienie placówki.

- **Działalność ogrzewalni dla osób bezdomnych**

Działalność placówki uzależniona będzie od potrzeb i sytuacji na terenie Gminy Wałbrzych oraz od sytuacji epidemicznej w naszym kraju. Należy również podkreślić, iż placówka jest jedyną funkcjonującą w Powiecie Wałbrzyskim. W chwili obecnej w miejscach niemieszkalnych przebywa około 50 osób, które nie korzystają z pomocy w funkcjonujących schroniskach dla osób bezdomnych. Spowodowane jest to, głównie nadużywaniem alkoholu, substancji psychoaktywnych. Dlatego też, funkcjonowanie ogrzewalni nie będzie dotyczyło tylko i wyłącznie zapewnienia noclegu, lecz również dostępność specjalistów tj. psychologa, instruktora terapii uzależnień oraz pracownika socjalnego. Rolą pracowników Ogrzewalni dla osób bezdomnych będzie dokonanie wstępnego rozpoznania problemów z zakresu uzależnień, stworzenie optymalnych warunków do nawiązania kontaktu, motywowanie do podjęcia terapii w specjalistycznych podmiotach zajmujących się leczeniem, motywowanie do utrzymania abstynencji w procesie po terapeutycznym oraz aktywizacja osób bezdomnych w kierunku podejmowania różnego rodzaju inicjatyw służących utrzymaniu procesu zdrowienia. Ponadto do zadań pracowników pracujących w placówkach zapewniających pomoc osobom bezdomnym prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz redukcji szkód. Osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością, które są uzależnione, wymagają wytworzenia w nich potrzeby i gotowości do zmiany jako niezbędnego warunku rozpoczęcia procesu leczenia. W ramach profilaktycznych formy pracy z osobami bezdomnymi wprowadzone zostaną:

1. zajęcia informacyjno – edukacyjne;
2. zajęcia informacyjno – edukacyjne na temat form i możliwości uzyskania pomocy zakresie uzależnień;

3. interwencja w postaci konsultacji indywidualnych służących motywacji do podjęcia terapii w zakresie uzależnień oraz utrzymaniu efektów terapeutycznych.

Możliwość uruchomienia Ogrzewalni dla Bezdomnych w 2022 roku przy ul. Granicznej 1 pozwoli Gminie Wałbrzych na kompleksowe podejście do pracy z osobami pozostającymi w kryzysie bezdomności.

- **Utworzenie noclegowni dla osób bezdomnych oraz łaźni miejskiej i magazynu odzieży.**

Noclegownia jest placówką dla osób bezdomnych zapewniająca tymczasową pomoc w postaci schronienia oraz pakiety usług ukierunkowanych na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności, uzyskanie samodzielności życiowej. Zlokalizowana zostanie w parterowej części budynku przy ul. Beethovena 24a dla maksymalnie 30 osób (20 mężczyzn, 10 kobiet). Tam też zostanie zlokalizowana łaźnia miejska oraz magazyn odzieży dla mieszkańców Wałbrzycha. Noclegownia czynna będzie w godzinach wieczorowo – nocnych. W noclegowni będą mogły przebywać osoby bezdomne będące pod wpływem alkoholu lub osoby bezdomne, przebywające wcześniej w schronisku i usunięte z niego z powodu złamania regulaminu (najczęściej z powodu nadużywania alkoholu). Obowiązujące przepisy pozwalają na pobyt pod wpływem alkoholu w noclegowni, która tym samym zastąpi obecnie funkcjonującą Ogrzewalnię. Placówka działałaby w strukturze Centrum Wsparcia Socjalnego MOOPS.

W 2021 roku rozpoczęła się gminna inwestycja, której celem jest modernizacji budynku przy ul. Beethovena 24a w Wałbrzychu. Termin zakończenia prac przewidziany jest w IV kwartale 2022 r.

- **Prowadzenie szkoleń i superwizji terenowych pracowników socjalnych i kierowników działów/zespołów.**

W celu poprawienia jakości pracy pracowników socjalnych konieczne są systematyczne szkolenia, doskonalenie zawodowe oraz przeprowadzanie superwizji. Od wysokiej jakości pracy oraz aktywności pracowników socjalnych oraz kierowników odpowiedzialnych za pracę działów i zespołów, którzy wykonują bardzo trudny zawód zależą wyniki działań pomocy społecznej, która zmierza poprzez udzielana pomoc do usamodzielnienia korzystających z pomocy społecznej. Działanie to ma charakter ciągły i będzie realizowane rokrocznie.